

Załącznik Nr 1
do Uchwały nr LVIII/593/2018
Rady Gminy Szczecinek
z dnia 22 czerwca 2018 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY SZCZECINEK
NA LATA 2018-2027**

2018

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE.....	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	14
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE	14
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	15
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE	15
4. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY	19
5. EDUKACJA I WYCHOWANIE	26
6. KULTURA, SPORT I REKREACJA, TURYSTYKA	27
7. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	30
8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	34
9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI	40
10. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	41
11. POMOC SPOŁECZNA	42
12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	56
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM” ...	60
14. ANALIZA SWOT	75
15. WNIOSKI Z DIAGNOZY	80
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	84
IV. PROGRAMY I PROJEKTY	94
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	95
SPIS TABEL I WYKRESÓW	100

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądaných struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczecinku. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Strategia została przygotowana na lata 2018-2027. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane

pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Transport i komunikacja; Sytuacja demograficzna i zasoby mieszkaniowe; Gospodarka i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Kultura, sport i rekreacja, turystyka; Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Przemoc; Pomoc społeczna i Organizacje pozarządowe.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczecinek na lata 2018-2027 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1875 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 697 ze zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1952 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 554 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 783 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1.065 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1828 ze zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 511),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r., poz. 1851 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1938 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 160 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 882 ze zm.),
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1.392 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1610 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 180 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 450 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2198 ze zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 ze zm.).

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczecinek na lata 2018-2027 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020,
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Szczecińskim na lata 2016-2023,
- Strategia Rozwoju Gminy Szczecinek na lata 2016-2025.

Komentarz [d1]:

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „Unia innowacji” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „Młodzież w drodze” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „Europejska agenda cyfrowa” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „*Europejski program walki z ubóstwem*” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to z kolei najważniejszy średniookresowy dokument rozwojowy na szczeblu krajowym, określający cele strategiczne do 2020 roku. Wyznacza on trzy obszary strategiczne: *Sprawne i efektywne państwo*, *Konkurencyjna gospodarka*, *Spójność społeczna i terytorialna*, w których koncentrują się główne działania, oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Dokument z jednej strony wyznacza działania służące usuwaniu barier rozwojowych, w tym ujawnionych przez kryzys gospodarczy słabości polskiej gospodarki, a z drugiej skupia się na wspomnianych powyżej potencjałach, które będą stymulowały rozwój kraju.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych (Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego

RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa), które powinny przyczyniać się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Dokument skierowany jest nie tylko do administracji publicznej, ale także do środowisk społecznych i gospodarczych, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspierać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest również odniesieniem na gruncie krajowym dla dokumentów strategicznych przygotowywanych w kraju na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020, tj. Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych (uwzględniających środki z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Wskazane w strategii cele rozwojowe i priorytety w znaczącym zakresie wpisują się w cele strategii unijnej „Europa 2020” i są z nią spójne.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w Polsce w latach 2014-2020 w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa. Instrumentami realizacji Umowy są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Dokumenty te wraz z Umową tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową.

Umowa ściśle wiąże strategię wykorzystania środków europejskich z realizacją Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Strategii Europa 2020. Celem konsekwentnie realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest, zgodnie ze Strategią Rozwoju Kraju, oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszeniu sprawności i efektywności państwa. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej cele rozwojowe kraju, w Umowie wyróżniono cztery priorytety finansowania ze środków europejskich, do których zaliczono: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczną i aktywność zawodową, infrastrukturę sieciową na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami. Priorytety te będą realizowane w ramach właściwych celów tematycznych, wskazanych w projektach rozporządzeń Unii Europejskiej.

Umowa wskazuje m.in. rodzaje inwestycji, mogących liczyć na dofinansowanie, proponuje układ programów operacyjnych, prezentuje zarys systemu ich wdrażania, a także

przedstawia ogólne założenia oparte na zasadzie subsydiarności podziału interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny. Zapewnieniu koordynacji pomiędzy funduszami polityki spójności na poziomie regionalnym służyć ma, umożliwiona po raz pierwszy w okresie programowania 2014-2020, realizacja przez samorządy województw programów dwufunduszowych (Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Instrumentem zapewniającym komplementarność interwencji realizowanych przez rząd i samorząd terytorialny będzie kontrakt terytorialny.

Zgodnie z Umową Partnerstwa w latach 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020**, dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego i dobrego rządzenia oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Krajowy program (zasilił go 28% środków funduszu) będzie się koncentrował na zmianach strukturalnych poszczególnych polityk sektorowych, a także na takich przedsięwzięciach, które mają charakter ogólnopolski i są priorytetowe z punktu widzenia polityki państwa, natomiast na poziomie regionalnym interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego (72% środków funduszu) będzie dotyczyła bezpośredniego wsparcia osób w celu poprawy ich sytuacji na rynku.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 zawiera 10 osi priorytetowych. Problematykę społeczną ujęto głównie w ramach osi priorytetowej 6. Rynek pracy i osi priorytetowej 7. Włączenie społeczne.

Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych wyznaczonych w ramach osi priorytetowej 6. zakładają wzrost liczby przedsiębiorstw z sektora mikro, małych i średnich, które zrealizowały cel rozwojowy, wzrost zdolności przystosowania się przedsiębiorstw do zmian oraz zniwelowanie ryzyka bezrobocia pracowników przedsiębiorstw przechodzących procesy adaptacyjne, zwiększenie liczby nowo utworzonych przedsiębiorstw i utworzonych miejsc pracy w tych przedsiębiorstwach, zwiększenie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, wzrost zatrudnienia oraz powrót na rynek pracy osób, którym

utrudnia to sytuacja rodzinna wynikająca z opieki nad dziećmi do lat 3. oraz wdrożenie programów zdrowotnych dla osób w wieku aktywności zawodowej dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy.

Z kolei cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych sformułowanych w ramach osi priorytetowej 7. zakładają aktywną integrację osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym zwiększającą ich zatrudnienie, wzrost poziomu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej, a także zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych, w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 roku jest dokumentem stanowiącym podstawę do prowadzenia polityki rozwoju w regionie. Określa kierunki tej polityki i wytycza cele do osiągnięcia w przyjętym horyzoncie czasowym. W oparciu o diagnozę stanu województwa oraz uwarunkowania jego rozwoju, sformułowano wizję i misję rozwoju oraz wyznaczono cele strategiczne i kierunkowe rozwoju województwa.

Do celów kierunkowych istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono m.in.: wzmocnienie więzi i warunków funkcjonowania rodziny, zapewnienie opieki i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym, rozwijanie sportu i rekreacji oraz promowanie zdrowego stylu życia, stworzenie spójnego systemu realizacji zadań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego, wspieranie działań aktywizujących rynek pracy, przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej, stworzenie systemu realizacji zadań polityki socjalnej, wspieranie rozwoju budownictwa i rynku mieszkaniowego, rozwijanie infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich, kształtowanie postaw przedsiębiorczych, innowacyjnych i proekologicznych, budowanie społeczeństwa uczącego się, wzmocnienie środowiskowej roli systemu edukacyjnego i europejskiej współpracy w edukacji, budowanie społeczeństwa informacyjnego, poprawę przestrzennej i zawodowej struktury rynku pracy, zwiększenie mobilności zawodowej ludności, podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości programów edukacyjnych, zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego – zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności, wzmocnienie tożsamości społeczności lokalnych oraz wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Szczecineckim na lata 2016-2023 jest dokumentem, w którym na podstawie diagnozy sytuacji społecznej sformułowano założenia polityki społecznej powiatu. Ujęto je w ramach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

W obrębie celu strategicznego 1. zaplanowano kierunki działania zakładające identyfikowanie zagrożeń negatywnymi zjawiskami społecznymi, m.in. bezrobocia, ubóstwa i uzależnień, rozszerzenie oferty usług na rzecz osób starszych, bezrobotnych, bezdomnych, uzależnionych i zagrożonych ubóstwem oraz innych grup społecznych zgodnie z występującymi potrzebami, zintegrowanie działań samorządów lokalnych oraz organizacji pozarządowych w zakresie pomocy społecznej i zapobiegania wykluczeniu społecznemu, wsparcie usamodzielnianych wychowanków zastępczych form opieki – rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, schronisk dla nieletnich, a także zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar przemocy w rodzinie.

W ramach celu strategicznego 2. wyznaczono kierunki działania służące inicjowaniu działań edukacyjnych w społeczności lokalnej na rzecz rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych, zwiększeniu dostępności usług rehabilitacyjnych i pomocowych, stworzeniu dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej warunków sprzyjających integracji i edukacji, aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, zapewnieniu im pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, przystosowaniu środowiska materialnego do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz integracji działań na ich rzecz w środowisku lokalnym.

W obrębie celu strategicznego 3. zaplanowano kierunki działania zakładające stworzenie sprawnego systemu opieki nad rodziną i dzieckiem, zapewnienie wsparcia i opieki dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych i pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki rodziców, zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej oraz rozwijanie rodzinnej pieczy zastępczej i profesjonalizmu rodzicielstwa zastępczego.

Strategia Rozwoju Gminy Szczecinek na lata 2016-2025 jest podstawowym dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki rozwoju gminy. W oparciu o diagnozę sytuacji w gminie, sformułowano w nim misję i wizję rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz zadania.

Do celów i zadań istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono m.in.: rozszerzenie działań wspierających osoby wykluczone społecznie (poprzez współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie wspierania osób bezrobotnych i poszukujących pracy, rozszerzenie oferty w zakresie poradnictwa psychologicznego dla osób potrzebujących, wspieranie osób zagrożonych i wykluczonych, inicjowanie programów mających na celu aktywizację społeczną osób starszych i niepełnosprawnych, np. konkursy, szkolenia, subsydiowanie zatrudnienia, oraz likwidowanie barier architektonicznych), podwyższenie poziomu opieki zdrowotnej (poprzez: zwiększenie dostępności usług medycznych, wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych w zakresie ochrony zdrowia oraz prowadzenie działań związanych z profilaktyką i promocją zdrowia).

Za ważne uznano również wspieranie lokalnych inicjatyw (poprzez wspieranie inicjatyw mających na celu aktywizację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób bezrobotnych, promowanie gminnych podmiotów ekonomii społecznej oraz ekonomii współdzielonej, tj. spółdzielni socjalnych, centrów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej, aktywne promowanie równości szans i aktywnego uczestnictwa wszystkich mieszkańców oraz wspieranie organizacyjne i rzeczowe nowych stowarzyszeń na terenie gminy), a także rozwijanie oferty edukacyjnej (poprzez: modernizację bazy dydaktycznej, rozbudowę bazy sportowo-rekreacyjnej szkół, realizację programów na rzecz doskonalenia zawodowego nauczycieli, prowadzenie monitoringu z zakresu poziomu nauczania w szkołach, rozwijanie zainteresowań uczniów poprzez organizowanie zajęć dodatkowych, realizowanie projektów z zakresu promowania postaw przedsiębiorczości oraz zachęcanie przedsiębiorców do współpracy z placówkami edukacyjnymi).

Podkreślono również potrzebę tworzenia nowych miejsc inwestycyjnych oraz przygotowania oferty inwestycyjnej dla inwestorów zewnętrznych, wspierania lokalnych przedsiębiorców, udzielania pomocy doradczej osobom zakładającym własną działalność gospodarczą, utworzenia zaplecza wspierającego przedsiębiorczość, opracowania programu promocji gminy i budowania jej dobrego wizerunku, a także rozbudowy warunków do wypoczynku i rekreacji, m.in. poprzez rozwianie oferty agroturystycznej, usług gastronomicznych, sieci szlaków turystycznych, modernizację placów zabaw i boisk sportowych, poprawę stanu obiektów i obszarów zabytkowych oraz budowanie wiosek tematycznych.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Szczecinek jest gminą wiejską, położoną we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie szczecineckim. W obrębie powiatu szczecineckiego graniczy z gminami Barwice, Biały Bór, Borne Sulinowo, Grzmiąca i gminą miejską Szczecinek, a dalej z gminą Bobolice w powiecie koszalińskim, gminą Czarne w powiecie człuchowskim (województwo pomorskie) oraz z gminą Okonek w powiecie złotowskim (województwo wielkopolskie).

Gmina zajmuje powierzchnię 510 km² (2. miejsce w województwie pod względem powierzchni), co stanowi 28,9% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi 27 sołectw: Brzeźno, Dałęcino, Drawień, Drężno, Dziki, Gałowo, Godzimierz, Grąbczyn, Gwda Mała, Gwda Wielka, Jelenino, Kragłe, Kusowo, Kwakowo, Marcelin, Mosina, Omulna, Parsęcko, Sitno, Spore, Stare Wierzchowo, Trzebiechowo, Turowo, Wierzchowo, Wilcze Laski, Wojnowo i Żółtnica. Siedziba władz gminy znajduje się w leżącym w centrum 40-tysięcznym mieście Szczecinek będącym osobną gminą miejską.

Gmina Szczecinek leży na Pojezierzu Szczecineckim, w dolinie rzeki Gwdy, a także częściowo na Równinie Charzykowskiej. Krajobraz gminy jest urozmaicony, na jej obszarze znajduje się około 40 jezior o łącznej powierzchni 44 km², wśród nich dwa największe – Wielimie o powierzchni 17,9 km², na którym znajduje się największa jeziorna wyspa w Polsce i Wierzchowo o powierzchni 7,8 km². Lasy zajmują ok. 44% powierzchni gminy. Na jej terenie znajdują się 3 rezerваты przyrody: leśno-florystyczny „Dęby Wilczkowskie”, wodno-florystyczny „Jezioro Kiełpino” i torfowiskowo-leśny „Bagno Kusowo”, wyodrębniono także 3 obszary chronionego krajobrazu – „Jeziora Szczecineckie”, „Pojezierze Drawskie” i „Dolina Rzeki Płytnicy”.

Historię gminy dokumentują zachowane zabytki, głównie o charakterze sakralnym, ale także zespoły dworskie i pałacowo-parkowe.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Gmina Szczecinek położona jest przy dwóch drogach krajowych – nr 11 z Kołobrzegu do Bytomia i nr 20 ze Stargardu do Gdyni. Na terenie gminy znajdują się także dwie drogi wojewódzkie – nr 172 ze Szczecinka do Barwic i dalej Połczyna-Zdroju i nr 201 z Gwdy Małej do Barwic i dalej Barkowa. System komunikacyjny gminy uzupełniają sieci dróg powiatowych (o łącznej długości nieco powyżej 155 km) oraz dróg gminnych (o łącznej długości niespełna 81 km).

Przez teren gminy przebiegają trzy linie kolejowe – 404 relacji Poznań – Kołobrzeg, 405 z Piły do Ustki i 210 z Chojnic do Runowa Pomorskiego. Na szlaku kolejowym prowadzony jest transport zarówno towarowy, jak i pasażerski.

Szczecinek położony jest w odległości ok. 70 km od Koszalina, 140 km od Bydgoszczy i ok. 180 km od Szczecina i Gdańska.

Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczą firmy: PKS w Szczecinku Sp. z o.o., Ewangeliczny Związek Braterski ze Szczecinka, Baltic Sea Trans z Okonka oraz Komunikacja Miejska Sp. z o.o. Szczecinek.

Ocenia się, że dobre połączenia komunikacyjne mają mieszkańcy Turowa, Żółtnicy i Parsęcka, natomiast z trudnościami komunikacyjnymi borykają się mieszkańcy miejscowości: Spore, Wojnowo, Kragłe i Kwakowo.

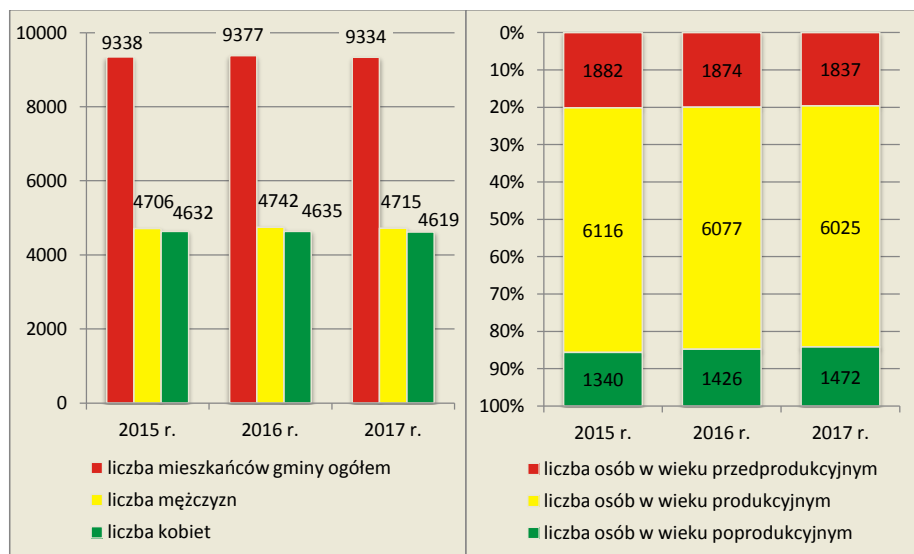
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE

W latach 2015-2017 liczba ludności gminy Szczecinek ulegała niewielkim wahaniom (9.338 w 2015 r., 9.377 w 2016 r., 9.334 w 2017 r.). Na koniec kolejnych lat nieznaczną większość wśród mieszkańców stanowili mężczyźni (4.706 w 2015 r., 4.742 w 2016 r. i 4.715 w 2017 r.).

Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 19 osób na 1 km² i była znacznie niższa od średniej dla powiatu szczecineckiego, która wynosiła 45 osób na 1 km².

W latach 2015-2017 systematycznie spadała liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz stale rosła liczba osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2015-2017

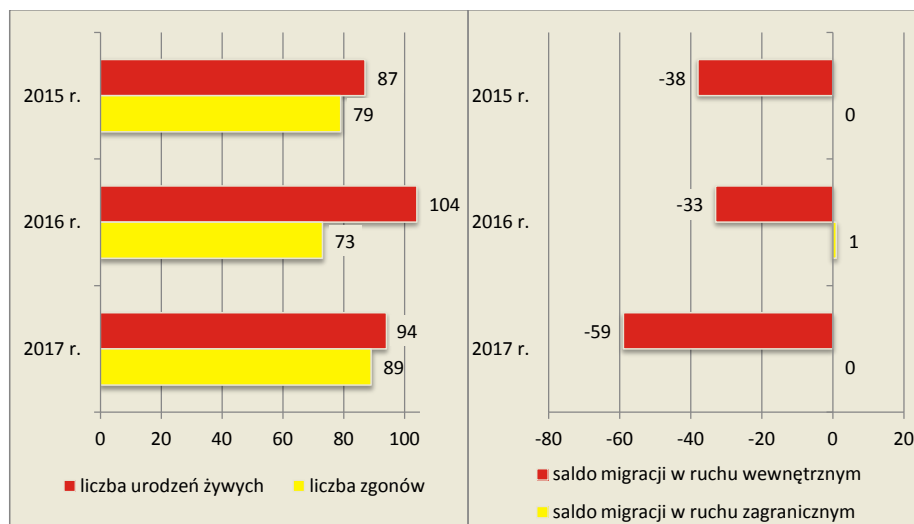

Źródło danych: Urząd Gminy Szczecinek.

Spadek liczby ludności gminy w latach 2015-2017 był efektem ujemnego salda migracji, odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym (-38 w 2015 r., -32 w 2016 r., -59 w 2017 r.). Warto przy tym podkreślić dodatni w kolejnych latach przyrost naturalny (+8 w 2015 r., +31 w 2016 r., +5 w 2017 r.).

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2015-2017

Źródło danych: Urząd Gminy Szczecinek.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy podkreślić, iż przyjęty do badania trzyletni okres jest zbyt krótki, aby jednoznacznie zdefiniować charakter zachodzących zmian. Pozytywnym aspektem jest bez wątpienia wyższa liczba dzieci i młodzieży niż osób starszych. Zauważyć należy jednak zauważyć systematyczny spadek tych pierwszych oraz stały wzrost tych drugich. Towarzyszy temu regularny spadek liczby osób w wieku produkcyjnym. W niedługim czasie gmina może zmagać się zatem z postępującym procesem starzenia się społeczności lokalnej, co będzie m.in. wymagało dostosowania w szerszym zakresie niż dotychczas wachlarza usług społecznych do potrzeb seniorów.

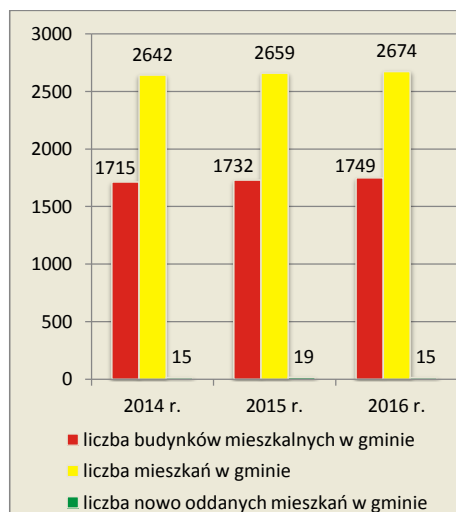
Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2014-2016 liczba mieszkań w gminie Szczecinek zwiększała się z roku na rok (z 2.642 w 2014 r. do 2.674 w 2016 r.). W analizowanym okresie liczba nowo oddanych mieszkań w gminie ulegała nieznacznym wahaniom (15 w 2014 r., 19 w 2015 r., 15 w 2016 r.) Wśród nowo oddanych mieszkań nie było mieszkań poszerzających zasoby gminy.

Z danych Urzędu Gminy Szczecinek wynika, że w latach 2015-2017 liczba mieszkań komunalnych będących w zasobach gminy pozostawała na zbliżonym poziomie (po 63 w latach 2015-2016, 60 w 2017 r.), podobnie jak liczba mieszkań socjalnych (po 7 w latach

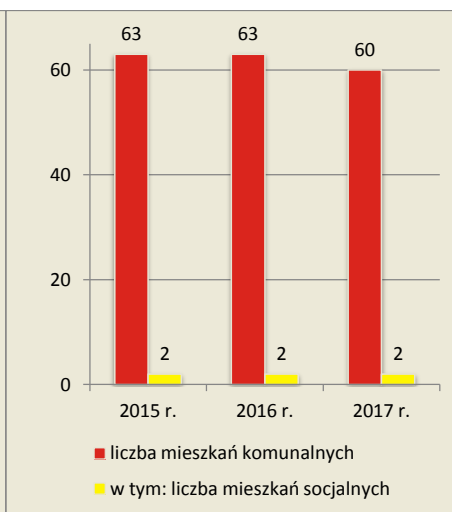
2015-2016, 6 w 2017 r.). W latach 2016-2017 liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy była dwukrotnie niższa niż w 2015 roku (30 w 2015 r., po 15 w latach 2016-2017), a liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne niewielka (po 2 w każdym roku). Warto dodać, że w analizowanym roku nie wydano żadnego wyroku eksmisyjnego bez wskazania lokalu socjalnego.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2014-2016

Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2015-2017

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny oraz Urząd Gminy Szczecinek.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2016 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 95,7% mieszkań, ustęp spółukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 89 i 84,2%, a centralne ogrzewanie 69,4% mieszkań. Ponadto 3,4% mieszkańców gminy miało dostęp do sieci gazowej; pozostali korzystali z butli gazowej.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu

określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy.

W analizowanym okresie w gminie wypłacano również dodatki energetyczne. Ta forma pomocy udzielana jest osobom, którym przyznano dodatek mieszkaniowy oraz które są stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkują w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Dane szczegółowe na temat dodatków mieszkaniowych i energetycznych przyznanych w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2015-2017

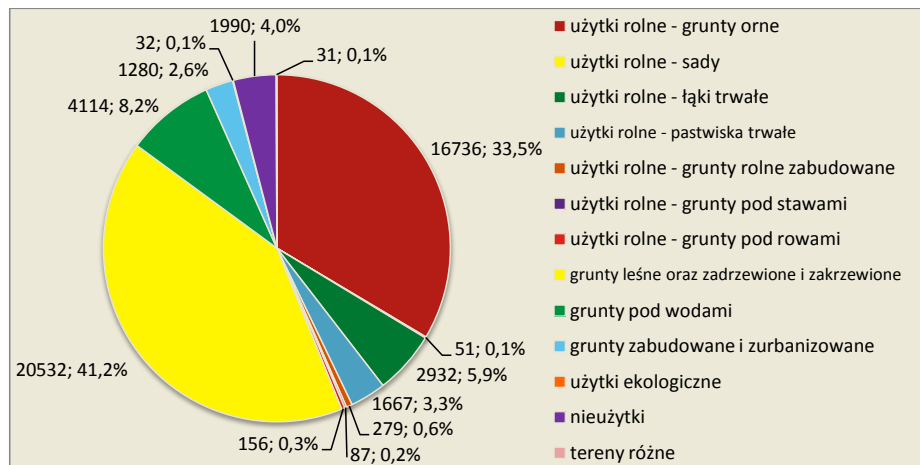
	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	53	38	36
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	408	311	248
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	67.530	50.597	38.570
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki energetyczne	24	19	15
liczba przyznanych dodatków energetycznych	166	154	126
wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	2.806	2.563	2.034

Źródło danych: Urząd Gminy Szczecinek.

4. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Szczecinek ma charakter rolniczy, a istotne znacznie w użytkowaniu jej terenu mają również grunty leśne oraz wody. W strukturze gruntów dominują użytki rolne (43,9%), wśród nich grunty orne (33,5%), Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują 41,2% powierzchni gminy, łąki i pastwiska 9,2%, a tereny pod wodami 8,2%. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Pod względem przydatności rolniczej w gminie przeważają gleby słabej jakości V i VI klasy bonitacyjnej, przy czym należy zauważyć, że na jej terenie znajduje się również 1/3 ziem ornych dobrej jakości przypadających na cały powiat.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku, w gminie funkcjonowało 647 gospodarstw rolnych, w tym 538 gospodarstw prowadzących działalność rolniczą. Wśród nich było 40 gospodarstw małych o powierzchni do 1 ha, 162 gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha, 90 gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha, 60 gospodarstw o powierzchni od 10 do 15 ha oraz 186 gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej.

W strukturze upraw dominowały zboża (uprawą zbóż zajmowały się 344 gospodarstwa rolne spośród 404 trudniących się uprawą) i ziemniaki (135), w gminie prowadzono również uprawy przemysłowe (47), uprawiano rzepak i rzepik (43), rośliny strączkowe (6), warzywa gruntowe (6) oraz buraki cukrowe (4).

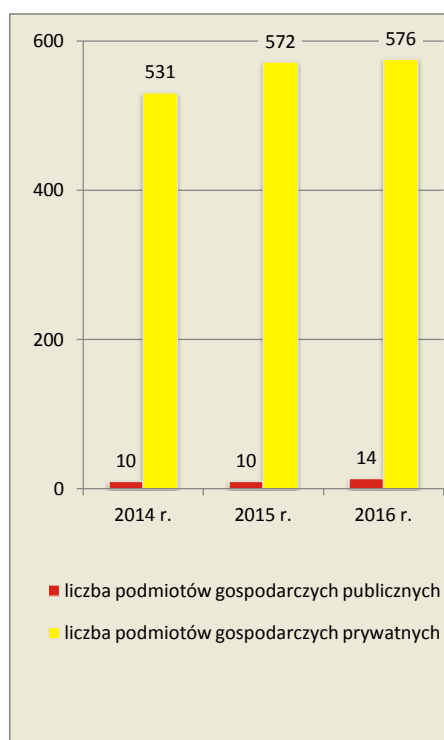
Podstawowy kierunek produkcji zwierzęcej w gminie stanowiła hodowla bydła (124 gospodarstwa spośród 254 utrzymujących zwierzęta gospodarskie) oraz trzody chlewnej (72 gospodarstwa); w 25 gospodarstwach utrzymywano również konie, a w 168 drób.

W latach 2014-2016 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie stale rosła (z 541 w 2014 r. do 593 w 2016 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (531 w 2014 r., 572 w 2015 r., 576 w 2016 r.). W 2016 roku

dominującymi rodzajami działalności gospodarczej prowadzonej w gminie były handel i usługi w zakresie napraw (135 podmiotów) oraz budownictwo (100). Na kolejnych miejscach znajdowały się podmioty zajmujące się przetwórstwem przemysłowym (55), a także rolnictwem, gospodarką leśną i rybacką (53).

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2014-2016

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2016 roku

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2016 roku, w stosunku do lat 2014-2015, liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Szczecinek nieznacznie wzrosła (395 w 2014 r., 392 w 2015 r., 411 w 2016 r.).

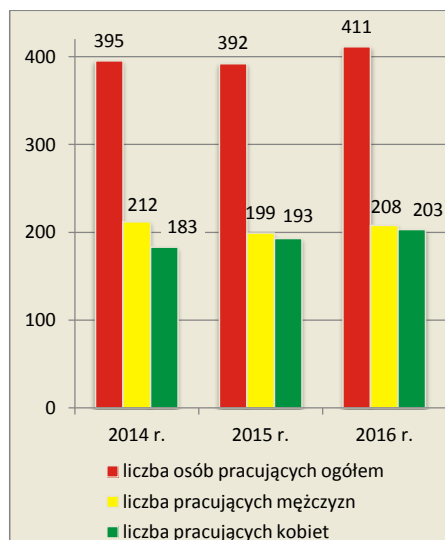
Liczba miejsc pracy na terenie gminy jest niewystarczająca. Według szacunków przedstawicieli gminy, ok. 60% mieszkańców posiadających zatrudnienie pracuje poza jej obszarem, głównie w mieście Szczecinku oraz poza granicami kraju.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinku wynika, iż w latach 2015-2017 liczba osób bezrobotnych w gminie zmniejszała się z roku na rok (z 838 w 2015 r. do 600 w 2017 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (56,2% w 2015 r., 60,8% w 2016 r., 65,5% w 2017 r.).

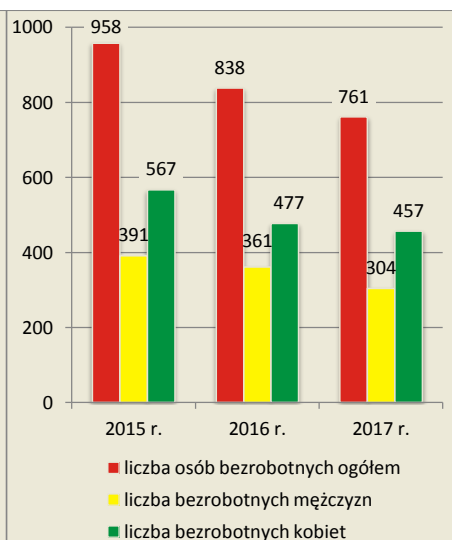
W latach 2015-2017 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym zmniejszał się z roku na rok. W 2015 roku wyniósł on 13,5%, rok później osiągnął poziom 12,4%, a w 2017 roku spadł do 9,8%.

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2014-2016*

Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2015-2017

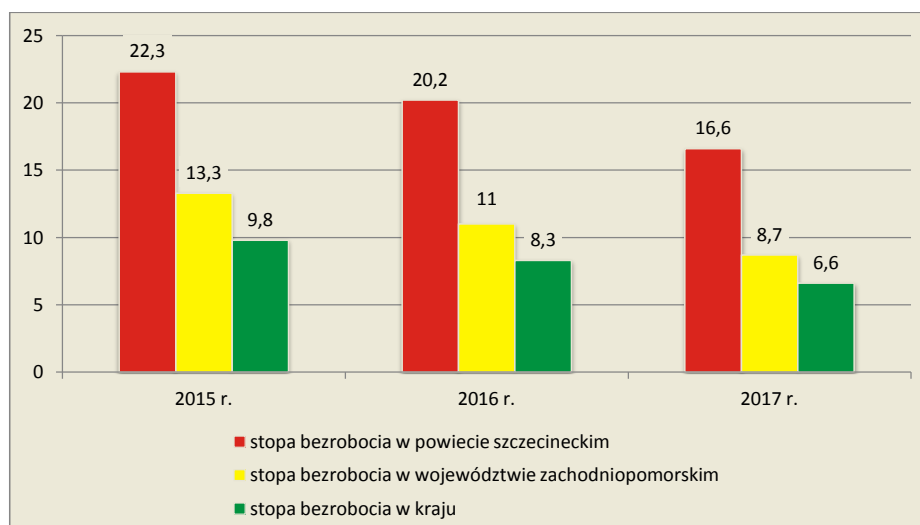

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinku.

W latach 2015-2017 stopa bezrobocia w powiecie szczecineckim była znacznie wyższa niż w województwie zachodniopomorskim i w kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie szczecineckim, w województwie zachodniopomorskim i w kraju w latach 2015-2017 (w %)

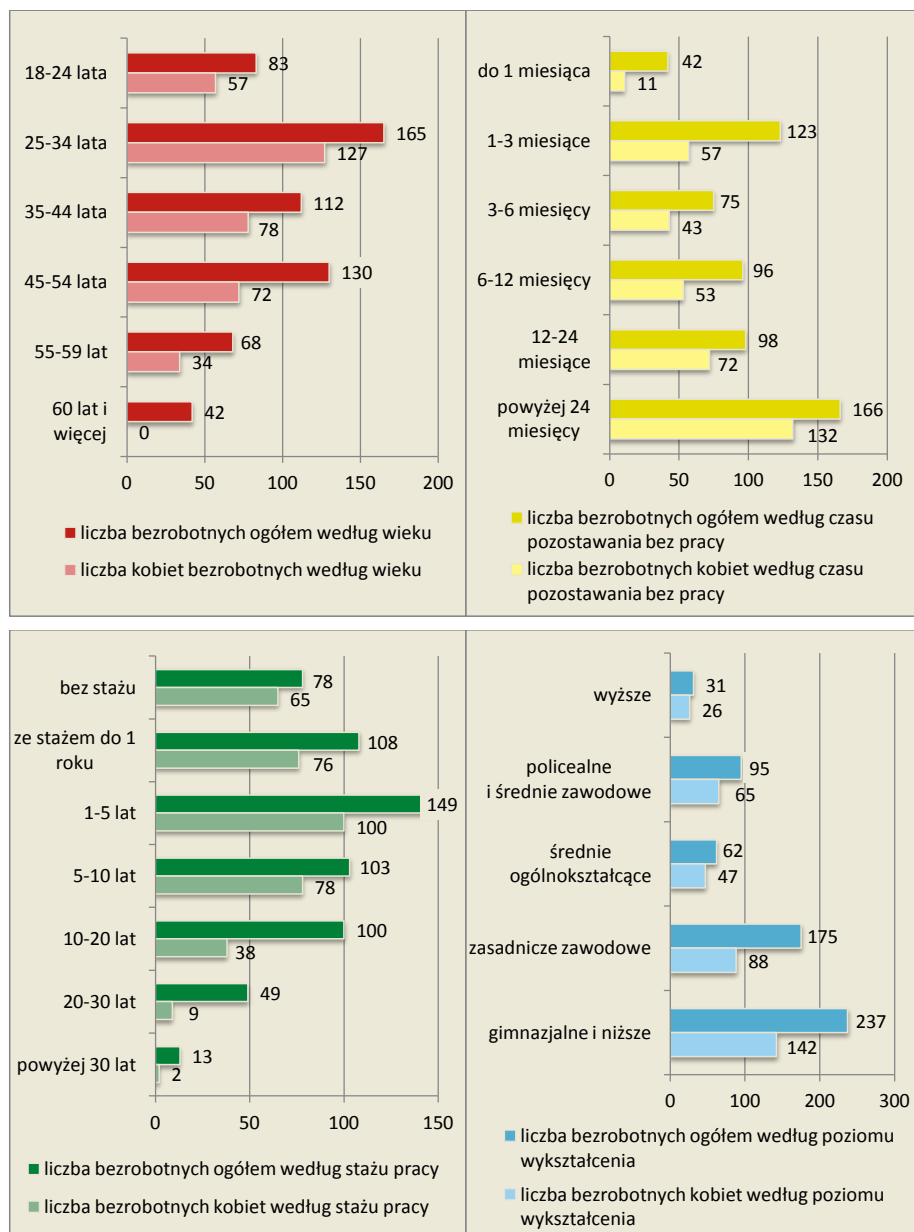

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2017 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (165 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, tj. 12 miesięcy i więcej (w sumie 264 osoby), ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat (149 osób), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (237). Największy odsetek kobiet wśród bezrobotnych odnotowano w gronie osób w wieku 35-44 lata (77%), pozostających bez pracy 12 miesięcy i więcej (77,3%), bez stażu pracy (83,3%) oraz z wykształceniem wyższym (83,9%).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2017 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinku.

Analizując sytuację gospodarczą gminy, należy podkreślić dominujący wpływ rolnictwa na gospodarkę gminy – zarówno z uwagi na położenie w rejonie wiejskim, jak i tradycje – dawne tereny popegeerowskie, poprzez co zasadnym byłoby udzielenie pomocy gospodarstwom prowadzącym produkcję rolniczą, np. w stworzeniu grup producenckich, promowaniu rolnictwa ekologicznego, w uzyskaniu dopłat na zakładanie gospodarstw zajmujących się uprawą i hodowlą ekologiczną.

Warto również zwrócić uwagę na turystyczny potencjał gminy – doskonałe warunki przyrodnicze do uprawiania sportów wodnych, turystyki pieszej, rowerowej i konnej. W ostatnich latach w gminie rozwinęło się budownictwo, a firmy z tego sektora należą do największych pracodawców. Niestety oferta miejsc pracy w gminie nie zaspokaja potrzeb mieszkańców – większość pracujących znajduje zatrudnienie poza gminą – w mieście Szczecinek lub poza granicami kraju.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2016 roku 30,7% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracowało w przemyśle i budownictwie, 19,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja), 17,4% w sektorze rolniczym, a 2,5% w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Szczecinek, 779 osób wyjeżdżało do pracy do innych gmin, a 142 pracujących przyjeżdżało do pracy spoza gminy – saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wyniosło -637.

Bezrobocie w gminie jest istotnym problemem, będąc jednym z głównych powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej na jej terenie. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się ludzie młodzi, dla których brak pracy jest przesłanką do degradacji ekonomicznej, społecznej i osobowościowej, a także osoby starsze, które utrzymując się jedynie ze źródeł pozazarobkowych popadają w ubóstwo.

Rozważając położenie mieszkańców gminy pozostających bez zatrudnienia, należy zwrócić uwagę na potrzebę zwiększania kompetencji, kwalifikacji i mobilności osób bezrobotnych, tak aby skuteczniej i trafniej odpowiadały na zapotrzebowanie regionalnego rynku pracy. Bardzo ważne jest wsparcie ludzi młodych, umożliwienie im podjęcia pierwszej pracy i zdobycia doświadczenia zawodowego, a także mobilizowanie osób starszych. Dla zwiększenia liczby osób zaktywizowanych istotne jest także podejmowanie inicjatyw przy

wykorzystaniu środków unijnych. Istotne korzyści mogłoby również przynieść zainicjowanie procesu tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, np. spółdzielni socjalnych. Podmioty takie powstają z myślą o mających trudności w znalezieniu pracy osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym i stanowią nie tylko instrument walki z bezrobociem, ale także aktywizacji zawodowej osób marginalizowanych.

5. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W gminie Szczecinek znajduje się 5 szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi. Młodzież z gminy kontynuuje naukę w szkołach ponadpodstawowych w mieście Szczecinek, gdzie znajdują się szkoły zawodowe, technika i licea.

W gminie brakuje przedszkoli, bowiem oddziały przedszkolne przy szkołach nie zaspokajają wszystkich potrzeb. Nie ma także żłobka, co powoduje, że nie są zaspokajane potrzeby w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3.

Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Szkoła Podstawowa w Wierzchowie	Wierzchowo 40, 78-411 Wierzchowo
2.	w tym: Szkoła Filiałna w Sporem	Spore, 78-400 Szczecinek
3.	Szkoła Podstawowa w Parsęcku	Parsęcko 69, 78-400 Szczecinek
4.	Szkoła Podstawowa w Żółtnicy	ul. Szkolna 13, 78-400 Żółtnica
5.	Szkoła Podstawowa we Gwdzie Wielkiej	ul. Polna 21, 78-422 Gwda Wielka
6.	Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Turowie	Turowo 78, 78-400 Szczecinek

Źródło danych: Urząd Gminy Szczecinek.

W roku szkolnym 2017/2018 do oddziałów przedszkolnych uczęszczało łącznie 125 dzieci, a w szkołach podstawowych naukę pobierało w sumie 577 uczniów. W placówkach oświatowych zatrudnionych było łącznie 119 nauczycieli, w tym 5 nauczycieli w oddziałach przedszkolach a 114 nauczycieli w szkołach podstawowych.

Placówki oświatowe w gminie są wyposażone w sprzęt audiowizualny, zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki i sprzętu

komputerowego, do dyspozycji uczniów jest także stołówka, w której prowadzone jest dożywianie. Uczniowie w zależności od potrzeb objęci są opieką pedagoga, logopedy, psychologa i pielęgniarki, mogą również korzystać z porad doradcy zawodowego.

Szkoły organizują zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań, uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu zainteresowań i umiejętności uczniów, wyrównywaniu ich szans edukacyjnych i doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze. W ramach programów profilaktycznych odbywają się m.in. pogadanki z policjantami, strażakami, na temat uzależnień i przestrzegania praw człowieka oraz zajęcia warsztatowe dotyczące „hejtu”. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą korzystać z zajęć wyrównawczych, rewalidacyjnych, rozwijających, korekcyjno-kompensacyjnych, a także terapii pedagogicznej i socjoterapii.

W opinii pedagogów dla uzasadnionego rozwoju placówek oświatowych w gminie potrzebne jest wydłużenie godzin pracy świetlicy i oddziałów przedszkolnych oraz zwiększenie liczby godzin pracy pedagoga i psychologa, jak również zatrudnienie psychologa na stałe.

6. KULTURA, SPORT I REKREACJA, TURYSTYKA

Główną instytucją prowadzącą działalność kulturalną w gminie Szczecinek jest Gminna Biblioteka Publiczna w Gwdzie Wielkiej (ul. Polna 21, 78-422 Gwda Wielka). Służy ona rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, kulturalnych, samokształceniowych i informacyjnych społeczeństwa oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Do zadań Biblioteki należy w szczególności gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, udostępnianie zbiorów na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych, a także organizowanie różnego typu imprez popularyzujących książkę, czytelnictwo, kulturę i wiedzę w oparciu o dostępne zbiory. Gminna Biblioteka Publiczna w Gwdzie Wielkiej zatrudnia 4 etatowych pracowników i posiada 4 filie w: Parsęcku, Turowie, Wierzchowie i Żółtnicy.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2016 roku księgozbiór biblioteczny liczył 37.263 woluminy, liczba czytelników wyniosła 921, a liczba wypożyczeń

księgozbioru na zewnątrz 22.258 woluminów. Placówka umożliwia czytelnikom korzystanie z komputerów z dostępem do sieci Internet. Obok podstawowej działalności Biblioteka zajmuje się organizacją czasu wolnego dzieci i młodzieży, m.in. organizuje lekcje biblioteczne, konkursy, wystawy tematyczne, prowadzi akcje promujące czytelnictwo.

Aktywną działalność kulturalną w gminie prowadzą także świetlice wiejskie – jest ich 17 w następujących miejscowościach: Dałęcino, Drawień, Dziki, Jelenino, Krągłe, Wilcze Laski, Kwakowo, Trzebiechowo, Stare Wierzchowo, Mosina, Turowo, Parsęcko, Kusowo, Gwda Wielka, Wierzchowo, Spore i Żółtnica. Ich działalność służy głównie integracji mieszkańców i zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Biblioteka Publiczno-Szkolna w Gwdzie Wielkiej	ul. Polna 21, 78-422 Gwda Wielka
2.	Biblioteka Publiczno-Szkolna w Parsęcku	78-400 Parsęcko 50
3.	Biblioteka Publiczno-Szkolna w Turowie	78-400 Turowo 78
4.	Biblioteka Publiczno-Szkolna w Wierzchowie	78-411 Wierzchowo 40
5.	Biblioteka Publiczno-Szkolna w Żółtnicy	ul. Szkolna 13, 78-400 Żółtnica
6.	Świetlica wiejska w Dałęcinie	Dałęcino 15, Skotniki
7.	Świetlica wiejska w Drawieniu	Drawień 10
8.	Świetlica wiejska w Dzikach	Dziki 10
9.	Świetlica wiejska w Jeleninie	Jelenino
10.	Świetlica wiejska w Krągłem	Krągłe 1
11.	Świetlica wiejska w Wilczych Laskach	Wilcze Laski 19
12.	Świetlica wiejska w Kwakowie	Kwakowo 8
13.	Świetlica wiejska w Trzebiechowie	Trzebiechowo
14.	Świetlica wiejska w Starym Wierzchowie	Stare Wierzchowo 37/1
15.	Świetlica wiejska w Mosinie	Mosina 30
16.	Świetlica wiejska w Turowie	Turowo 61
17.	Świetlica wiejska w Parsęcku	Parsęcko 50
18.	Świetlica wiejska w Kusowie	Kusowo 21
19.	Świetlica wiejska w Gwdzie Wielkiej	Gwda Wielka 15b
20.	Świetlica wiejska w Wierzchowie	Wierzchowo 24a
21.	Świetlica wiejska w Sporem	Spore
22.	Świetlica wiejska w Żółtnicy	Plac Strażacki 8, Żółtnica

Źródło danych: Urząd Gminy Szczecinek.

Gmina Szczecinek posiada różnorodny kalendarz imprez – kulturalnych, rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych. Ich organizacją zajmuje się głównie Urząd Gminy, Gminna Biblioteka Publiczna, placówki oświatowe, sołectwa, a także organizacje pozarządowe, w tym kluby sportowe. Do najważniejszych imprez kulturalnych organizowanych w gminie należą: Dożynki Gminne, Turniej Sołectw, kiermasze – wielkanocny i bożonarodzeniowy, Gala Funduszy Sołeckich, Szczecineckie Spotkania z Folklorem, Ludowy Przegląd Kolęd i Pastorałek, Dożynki Powiatowo-Gminne, Piknik Rodzinny.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna, na którą składają się głównie obiekty przyszkolne. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie

lp.	nazwa obiektu	adres obiektu
1.	Boisko „Orlik” Turowo	Turowo 78, 78-400 Szczecinek
2.	Boisko „Orlik” Wierzchowo	Wierzchowo 40, 78-411 Wierzchowo
3.	Hala Sportowa przy Szkole Podstawowej we Gwdzie Wielkiej	ul. Polna 21, 78-411 Gwda Wielka
4.	Zaplecze sportowe przy Szkole Podstawowej w Żółtnicy	ul. Szkolna 13, 78-400 Żółtnica

Źródło danych: Urząd Gminy Szczecinek.

W gminie odbywa się wiele imprez sportowo-rekreacyjnych, wśród ważniejszych wymienić należy: Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze, Turniej Tenisa Stołowego – Memoriał Dariusza Żelaznego i Bronisława Pilcha, Gminne Sławikowe Zawody Wędkarskie, Turniej Dzikich Drużyn w Piłce Siatkowej, Turniej Futbolu Stołowego, Rajd Rowerowy Sołectwa Godzimirz, Turniej Piłki Plażowej.

Gmina posiada zasoby przyrodnicze i kulturowe pozwalające na rozwój na jej terenie różnych form wypoczynku i rekreacji. Potencjał rekreacyjny gminy tworzą jeziora, rzeki i lasy. W krajobrazie wiejskim znaczącą rolę odgrywają stare ryglowe i nowsze neogotyckie obiekty sakralne, a także zespoły dworskie i pałacowo-parkowe. Wśród największych atrakcji turystycznych gminy wymienić należy: szlaki wodne („Pętla Szczecinecka”, „Rzeka Gwda”, „Rzeka Wizica”, „Rzeka Płynica”), szlaki rowerowe („Szczecineckie Jeziora”, „Dolina

Parsęty”, „Zaczarowane pejzaże”, „Wizica”), szlaki piesze („Wokół jeziora Trzesiecko”, „Ścieżka przyrodniczo-leśna”, „Nad Jezioro Leśne”, „Szlak wzniesień moreny czołowej”), ścieżki leśno-przyrodnicze („Torfowisko wysokie”, „Wielkie Błoto”). Na terenie gminy znajdują się rezerваты przyrody („Jezioro Kiełpino”, „Dęby Wilczkowskie”, „Bagno Kusowo”) oraz obszary chronionego krajobrazu (Jeziora Szczecineckie”, „Pojezierze Drawskie”, „Dolina rzeki Płytnicy”).

7. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Szczecinek funkcjonuje 1 zakład opieki zdrowotnej, prowadzona jest 1 prywatna praktyka lekarska oraz działa 1 punkt apteczny. Dane szczegółowe w ww. zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Przychodnia Lekarska „Amelia” Piotr Burgieł w Wierzchowie	Wierzchowo 45, 78-411 Wierzchowo
2.	Punkt Apteczny w Wierzchowie	Wierzchowo 45, 78-411 Wierzchowo

Źródło danych: Urząd Gminy Szczecinek.

Na terenie gminy przyjmuje tylko jeden lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, nie ma żadnych specjalistów. Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców gminy realizują placówki znajdujące się poza gminą, w mieście Szczecinek. Są to: „Podimed” Sp. z o.o. (ul. Kilińskiego 7, 78-400 Szczecinek), Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Peozet” Sp. z o.o. (ul. Warcisława IV 3, 78-400 Szczecinek) oraz Wojskowa Specjalistyczna Przychodnia Lekarska (ul. Polna 24, 78-400 Szczecinek).

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2014-2016 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej ulegała wahaniom (7.064 w 2014 r., 7.533 w 2015 r., 7.297 w 2016 r.).

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych

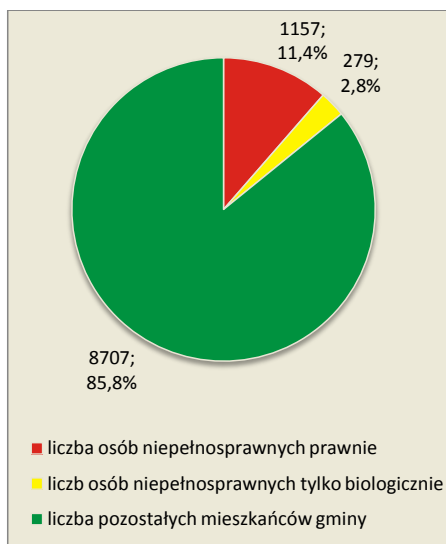
przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Mimo upływu ponad dziesięciu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

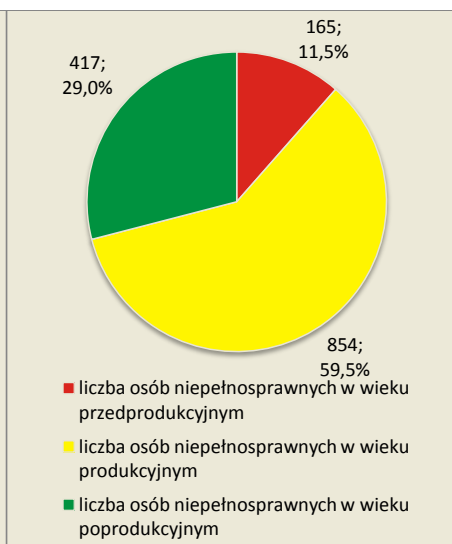
W 2002 roku w gminie Szczecinek mieszkało 1.436 osób niepełnosprawnych, w tym 750 mężczyzn i 686 kobiet. Wśród nich większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (1.157 osób, tj. 80,6%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 279 osób (19,4%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 14,2%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (854 osoby, tj. 59,5%) i poprodukcyjnym (417 osób, tj. 29%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku

Wykres 18. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

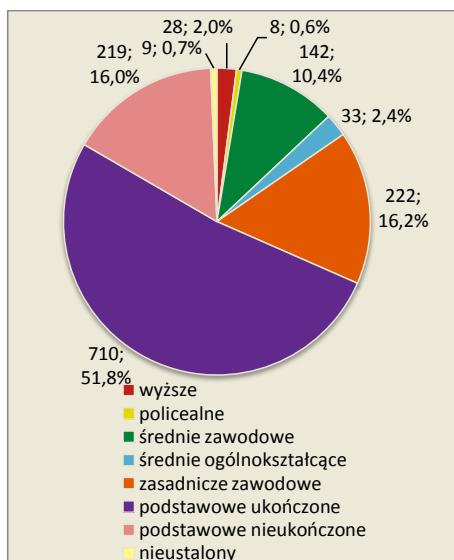
Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 14,4% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób w wieku poprodukcyjnym, wynosił on bowiem 35,3%.

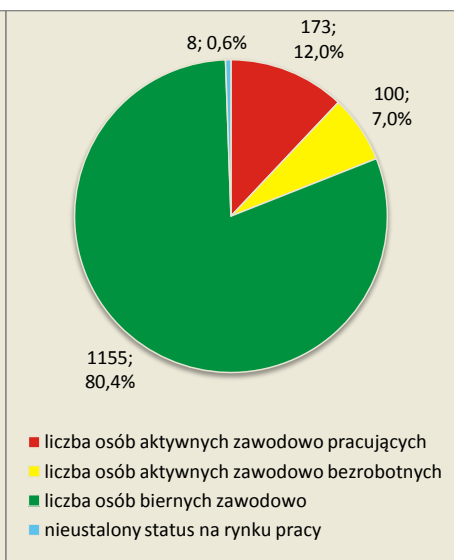
Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (710 osób, tj. 51,8%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (1.155 osób, tj. 80,4%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 19. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

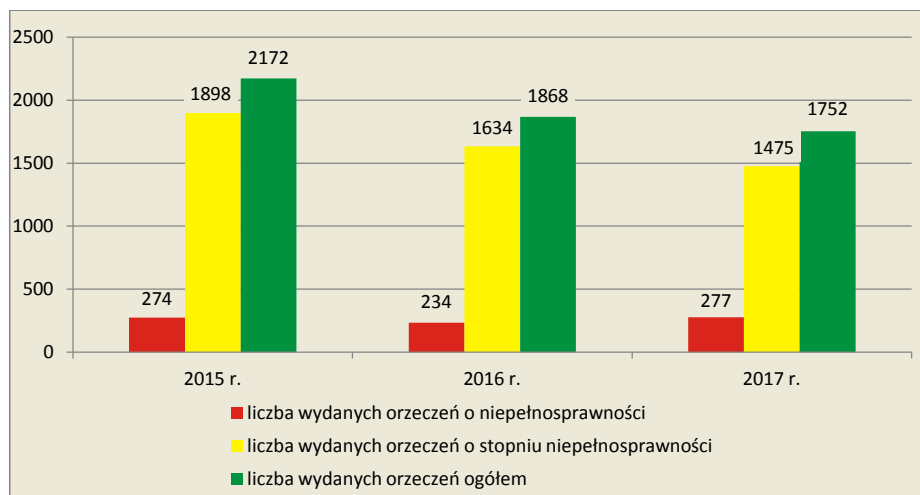
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Szczecinek zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Szczecinku. Według jego danych, w latach 2015-2017 liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia) ulegała wahaniom (274 w 2015 r., 234 w 2016 r., 277 w 2017 r.), a liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia) zmniejszała się z roku na rok (z 1.898 w 2015 r. do 1.475 w 2017 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 21. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZOON w Szczecinku do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2015-2017

Źródło danych: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Szczecinku.

8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym

zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

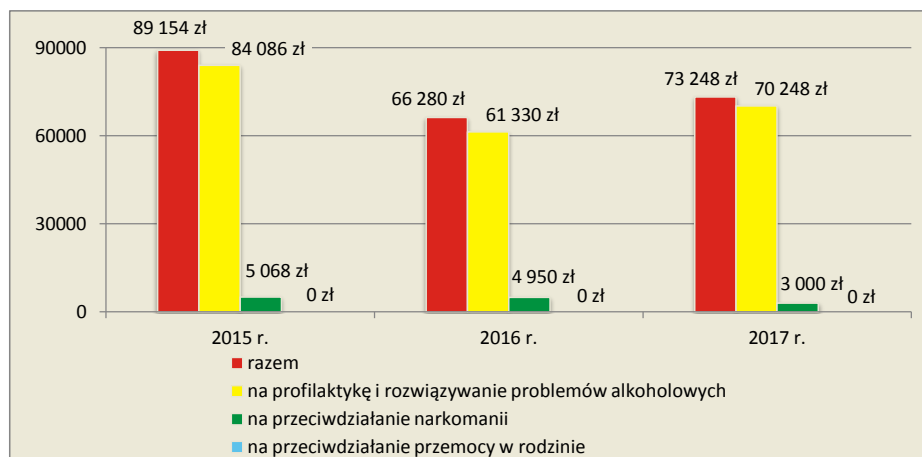
Dane zamieszczone w powyższym zestawieniu pozwalają określić szacunkową liczbę mieszkańców gminy Szczecinek dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Z wyliczeń wynika, że na jej terenie żyje ok. 187 osób uzależnionych od alkoholu (2% populacji), ok. 373 osoby współuzależnione (4% populacji), ok. 467-653 osoby pijące szkodliwie alkohol (5-7% populacji), ok. 187 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym (4% populacji) oraz ok. 248 ofiar przemocy domowej w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym. Analizując powyższe dane należy mieć świadomość, iż nie odzwierciedlają one w pełni rzeczywistej skali problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania

przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Szczecinek w latach 2015-2017.

Wykres 22. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2015-2017

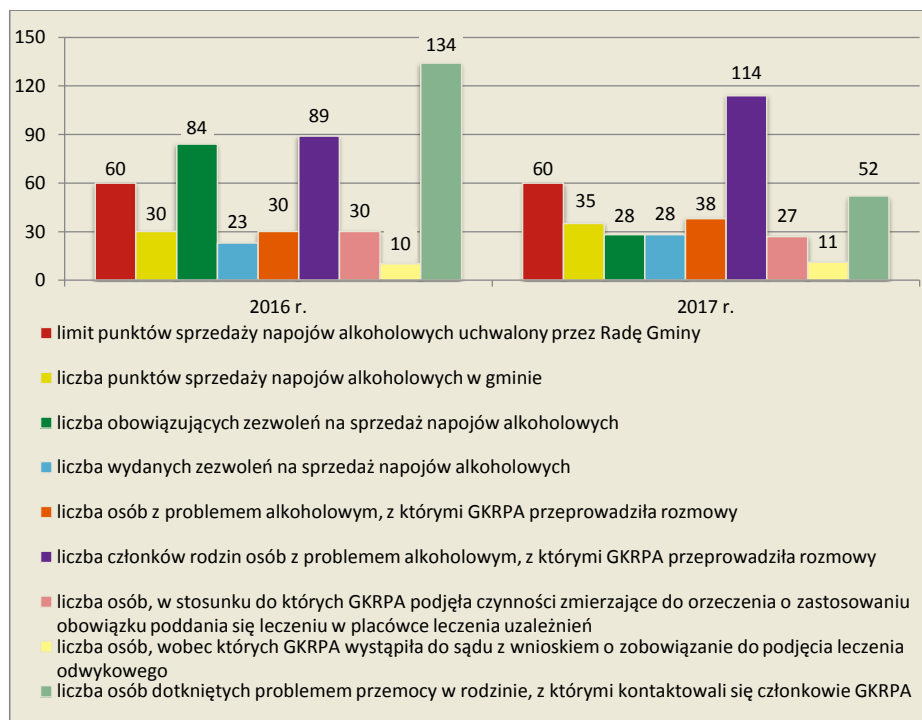

Źródło danych: Urząd Gminy Szczecinek.

W latach 2016-2017 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii była niższa niż w 2015 roku (89.154,39 zł w 2015 r., 66.279,94 zł w 2016 r., 73.247,66 zł w 2017 r.). W analizowanym okresie w budżecie gminy nie uwzględniano osobnych środków na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracją społeczną osób uzależnionych w gminie Szczecinek zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działań podejmowanych przez Komisję, a także lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 23. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2015-2017

Źródło danych: Urząd Gminy Szczecinek.

W latach 2016-2017 uchwalony przez Radę Gminy limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był taki sam (60 w każdym roku). W 2017 roku liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych była wyższa niż w 2016 roku (30 w 2016 r., 35 w 2017 r.). W 2017 roku liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych była znacznie niższa niż w roku poprzednim (84 w 2016 r., 28 w 2017 r.), z kolei liczba wydanych zezwoleń nieznacznie wyższa (23 w 2016 r., 28 w 2017 r.). Warto dodać, że w analizowanym okresie nie wydano żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W 2017 roku liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy, była wyższa niż w 2016 roku (30 w 2016 r., 38 w 2017 r.), podobnie jak liczba członków rodzin tych osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy (89 w 2016 r., 114 w 2017 r.).

W latach 2016-2017 GKRPA podejmowała również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (wobec 30 osób w 2016 r. i 27 w 2017 r.), a także występowała w tej sprawie do sądu (w przypadku 10 osób w 2016 r. i 11 w 2017 r.).

W latach 2016-2017 członkowie GKRPA kontaktowali się z odpowiednio 78 i 14 osobami doznającymi przemocy w rodzinie, odpowiednio 32 i 27 osobami stosującymi przemoc w rodzinie oraz z odpowiednio 24 i 11 świadkami przemocy w rodzinie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy odgrywają: w Szczecinku – Punkt Konsultacyjny przy Urzędzie Gminy Szczecinek, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Szczecinek, „Patronka” Sp. z o.o. Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Punkt Konsultacyjny ds. przemocy domowej, Klub Abstynenta „Bartek”, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy – Zespół Kuratorów Rodzinnych, Prokuratura Rejonowa, a także Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Białogardzie.

Dane szczegółowe na ich temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

nazwa jednostki	adres jednostki
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Szczecinek	ul. Piłska 3, 78-400 Szczecinek
Punkt Konsultacyjny przy Urzędzie Gminy Szczecinek	ul. Piłska 3, 78-400 Szczecinek
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku	ul. Piłska 3, 78-400 Szczecinek
Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Szczecinek	ul. Piłska 3, 78-400 Szczecinek
„Patronka” Sp. z o.o. Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Szczecinku	ul. Lelewela 15, 78-400 Szczecinek
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku	ul. Wiatraczna 1, 78-400 Szczecinek
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Szczecinku	ul. Wiatraczna 1, 78-400 Szczecinek
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Szczecinku	ul. Wiatraczna 1, 78-400 Szczecinek
Punkt Konsultacyjny ds. przemocy domowej w Szczecinku	ul. 1 Maja 12, 78-400 Szczecinek

Klub Abstynenta „Bartek” w Szczecinku	ul. Wł. Bartoszewskiego 12, 78-400 Szczecinek
Komenda Powiatowa Policji w Szczecinku	ul. Polna 25, 78-400 Szczecinek
Sąd Rejonowy w Szczecinku – Zespół Kuratorów Rodzinnych	ul. Bohaterów Warszawy 42, 78-400 Szczecinek
Prokuratura Rejonowa w Szczecinku	ul. Mickiewicza 16, 78-400 Szczecinek
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Białogardzie	ul. Grunwaldzka 49, 78-200 Białogard

Źródło danych: Urząd Gminy Szczecinek.

W działającym przy Urzędzie Gminy Punkcie Konsultacyjnym usługi świadczy specjalista psychoterapii uzależnień. W latach 2016-2017 ze wsparcia w Punkcie skorzystało odpowiednio 40 i 80 osób z problemem alkoholowym, odpowiednio 7 i 6 dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików), odpowiednio 15 i 15 osób doznających przemocy w rodzinie oraz odpowiednio 10 i 17 osób stosujących przemoc w rodzinie.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku wynika, że w 2017 roku liczba rodzin objętych wsparciem z powodu alkoholizmu była wyższa niż w latach 2015-2016 (16 rodzin liczących 40 osób w 2015 r., 14 rodzin liczących 38 osób w 2016 r., 20 rodzin liczących 52 osoby w 2017 r.). Jednocześnie w latach 2015-2016 Ośrodek przyznawał pomoc społeczną 1 rodzinie (liczącej 4 osoby) zmagającej się z przemocą w rodzinie oraz, w 2015 roku, 1 rodzinie (także liczącej 4 osoby) dotkniętej problemem narkomanii.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego. W latach 2015-2017 odbyło się odpowiednio 13, 7 i 6 posiedzeń Zespołu oraz 84, 84 i 69 posiedzeń powołanych w jego ramach grup roboczych. Pomocą Zespołu objęto odpowiednio 77, 92 i 57 osób. W analizowanym okresie Zespół prowadził odpowiednio 31, 34 i 18 procedur „Niebieskie Karty”.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych i świetlicach wiejskich) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych, imprez sportowych (np. rajdów rowerowych ph. „Stop używkom – Stop przemocy”), a także zajęć profilaktycznych, edukacyjnych

i informacyjnych dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka, ich rodziców oraz osób uzależnionych i współuzależnionych.

W latach 2016-2017 skierowanymi do dzieci i młodzieży programami z obszaru profilaktyki uniwersalnej objęto odpowiednio 360 i 320 uczniów i odpowiednio 30 i 20 nauczycieli, a w zajęciach z programem opiekuńczym objęto odpowiednio 160 i 180 dzieci z grup ryzyka, w tym odpowiednio 80 i 160 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Szczecinek występuje zjawisko bezdomności. Pomoc osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku. W 2015 roku bezdomność była powodem objęcia świadczeniami pomocy społecznej 4 osób, a rok później 5 osób. W 2017 roku w gminie zamieszkiwało 5 osób bezdomnych, w tym 1 osoba w przyczepie kampingowej, 1 osoba w budynku niemieszkalnym, a 3 osoby w Ośrodku „Pro-Bono”. Ponadto na terenie gminy przebywały 2 osoby bezdomne, które przybyły z innych gmin.

Przebywające na terenie gminy osoby bezdomne objęto pomocą finansową, rzeczową oraz pracą socjalną. Pomoc finansowa polegała na wypłacie zasiłków i opłaceniu składki zdrowotnej, a w ramach pomocy rzeczowej przekazywano odzież i wydawano żywność. Z kolei praca socjalna świadczona na rzecz osób bezdomnych dotyczyła umawiania na wizyty lekarskie, wsparcia w realizacji recept, pomocy w pozyskaniu opału oraz nawiązania kontaktu z rodziną i powrotu osoby bezdomnej do domu.

Na terenie gminy Szczecinek znajdują się 2 ośrodki wsparcia dla osób bezdomnych, uzależnionych i nieuleczalnie chorych prowadzone przez Stowarzyszenie „Pro-Bono”: w Gałowie (dysponuje 35 miejscami) i w Brodźcach (25 miejsc). Ośrodki przyjmują osoby z terenu całej Polski, a do zadań pracownika socjalnego należy skompletowanie dokumentów, przeprowadzenie wywiadów i przesłanie informacji do ośrodków pomocy społecznej według właściwości ostatniego zameldowania na pobyt stały. W 2017 roku pracownicy GOPS-u w Szczecinku skompletowali dokumenty i przeprowadzili wywiady w 87 przypadkach.

10. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Za ochronę mieszkańców oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Szczecinku (ul. Polna 25, 78-400 Szczecinek). Według jej danych, w 2017 roku na terenie gminy Szczecinek popełniono 28 przestępstw. W toku prowadzonych postępowań ujawniono 20 sprawców, w tym 5 osób nieletnich.

Dane szczegółowe na temat przestępstw w gminie, w przypadku których prowadzono dochodzenie w 2017 roku, oraz sprawców tych przestępstw przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Przestępczość w gminie w 2017 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw	liczba ujawnionych sprawców (w tym nieletni)
kradzież z włamaniem	6	0
kradzież mienia	7	6 (3)
kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości	6	6
zniszczenie mienia	5	4 (2)
uszkodzenie ciała/bójka	1	1
przestępstwa narkotykowe	3	3

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Szczecinku.

Z przeprowadzonych w 2016 roku przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Szczecinku konsultacji społecznych w gminie wynika, iż najistotniejszym problemem mającym wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców jest brak oświetlenia w miejscach publicznych i parkach, zaniedbane obszary zielone w miejscach publicznych, które mogą prowokować do zaistnienia różnych zagrożeń, a także brak nadzoru nad miejscami grupowania się zdemoralizowanej młodzieży (palącej papierosy, spożywającej alkohol), szczególnie w obszarze osiedli, budynków mieszkalnych oraz szkół. W trakcie konsultacji wskazano również na potrzebę poprawy infrastruktury komunikacyjnej i naniesienie na mapy zagrożeń informacji o miejscach szczególnie niebezpiecznych, jak źle oznakowane stanowiska dla podróżnych, czarne punkty, niewłaściwe rozwiązania w ruchu drogowym, zbyt wąskie chodniki oraz nieoznakowane przejścia dla pieszych.

11. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania pomocy społecznej w gminie Szczecinek wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawa o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawa – Prawo energetyczne.

W 2017 roku kadrę Ośrodka stanowiło 17 osób, w tym kierownik, 7 pracowników socjalnych, główny księgowy i starszy księgowy oraz pracownicy ds. świadczeń rodzinnych, wychowawczych i z funduszu alimentacyjnego. Ośrodek zatrudniał również 2 asystentów rodziny.

W analizowanym roku Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, bowiem na 1 pracownika socjalnego przypadało 1.333 mieszkańców gminy.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie i kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2017 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
wykształcenie wyższe	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
pracownicy socjalni	7
wykształcenie wyższe	5
wykształcenie średnie	2
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	6
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	0
pozostali pracownicy	9
wykształcenie wyższe	7

wykształcenie średnie	1
wykształcenie inne	1
wolontariusze	0
pracownicy zatrudnieni w ramach zatrudnienia subsydiowanego	0
staże	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku.

W latach 2016-2017 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie były znacznie wyższe niż w 2015 roku (7.648.422 zł w 2015 r., 13.413.544 zł w 2016 r. i 14.802.801 w 2017 roku). Przyczyniło się do tego głównie świadczenie wychowawcze, na które w 2016 roku wydatkowano 5.268.137 zł, a rok później 6.744.392 zł.

W latach 2015-2017 systematycznie zwiększały się środki finansowe przeznaczone m.in. na: ośrodki wsparcia świadczenia rodzinne oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2015-2017

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2015 r.	w 2016 r.	w 2017 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	5.065	4.953	3.000
przeciwdziałanie alkoholizmowi	84.086	61.000	70.248
pomoc społeczna			
ośrodki wsparcia	280.634	308.788	371.098
składki na ubezpieczenia zdrowotne	62.827	79.973	73.153
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	986.634	763.917	516.312
dodatki mieszkaniowe	45.269	53.201	40.644
zasiłki stałe	450.248	533.112	526.116
Ośrodek Pomocy Społecznej	844.216	880.041	996.072
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	289.223	295.724	367.655
pomoc w zakresie dożywiania	404.327	359.615	386.839
rodzina			
świadczenie wychowawcze	X	5.268.137	6.744.392
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3.813.814	4.401.096	4.367.548
wspieranie rodziny	78.628	134.207	68.146
rodziny zastępcze	0	0	71.951

pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	3.525	0	0
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	299.926	269.780	199.627
ogółem	7.648.422	13.413.544	14.802.801
w tym w budżecie GOPS-u	6.894.695	13.001.326	14.358.455

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku.

W latach 2015-2017 liczba osób, którym udzielono w gminie pomocy i wsparcia, zmniejszała się z roku na rok (z 1.069 w 2015 r. do 828 w 2017 r.). Wśród nich większość stanowiły osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej (627 w 2015 r., 594 w 2016 r., 561 w 2017 r.). Stale spadała również liczba rodzin, którym przyznano świadczenie (z 642 w 2015 r. do 534 w 2017 r.) oraz liczba osób przebywających w tych rodzinach (z 2.197 w 2015 r. do 1.842 w 2017 r.).

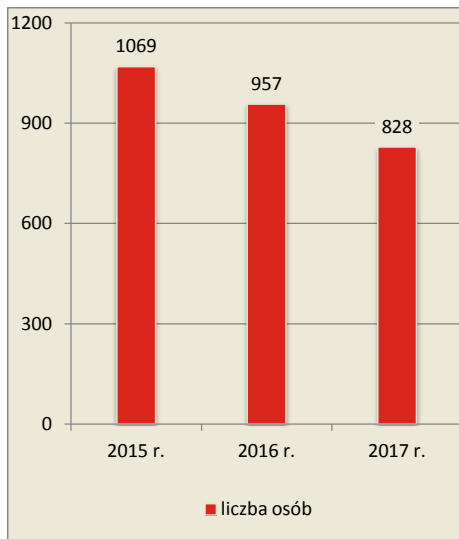
W analizowanym okresie systematycznie zmniejszała się także liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne (z 1.916 w 2015 r. do 1.380 w 2017 r.) i niepieniężne (z 1.252 w 2015 r. do 1.059 w 2017 r.).

Wśród głównych przyczyn zmniejszania się liczby beneficjentów pomocy społecznej należy wymienić poprawę sytuacji na rynku pracy, co prowadzi do spadku liczby osób pozostających bez zatrudnienia, oraz wprowadzenie Rządowego Programu „Rodzina 500 plus”, który przyczynił się do polepszenia sytuacji finansowej rodzin.

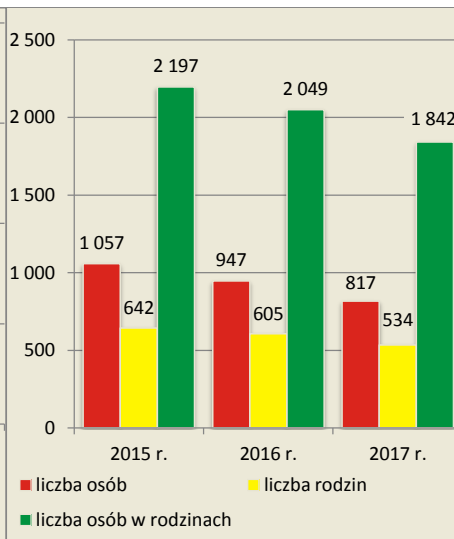
W latach 2015-2017 liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy, także stale zmniejszała się (662 w 2015 r., 618 w 2016 r., 549 w 2017 r.), podobnie jak liczba osób przebywających w tych rodzinach (2.212 w 2015 r., 2.040 w 2016 r., 1.825 w 2017 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 24. Osoby w gminie, którym w latach 2015-2017 udzielono pomocy i wsparcia

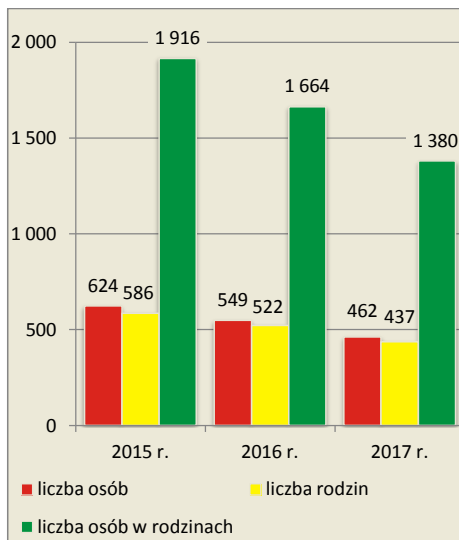

Wykres 25. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie

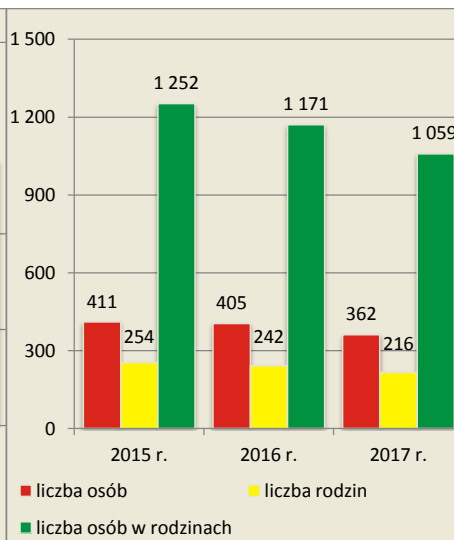

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku.

Wykres 26. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie pieniężne

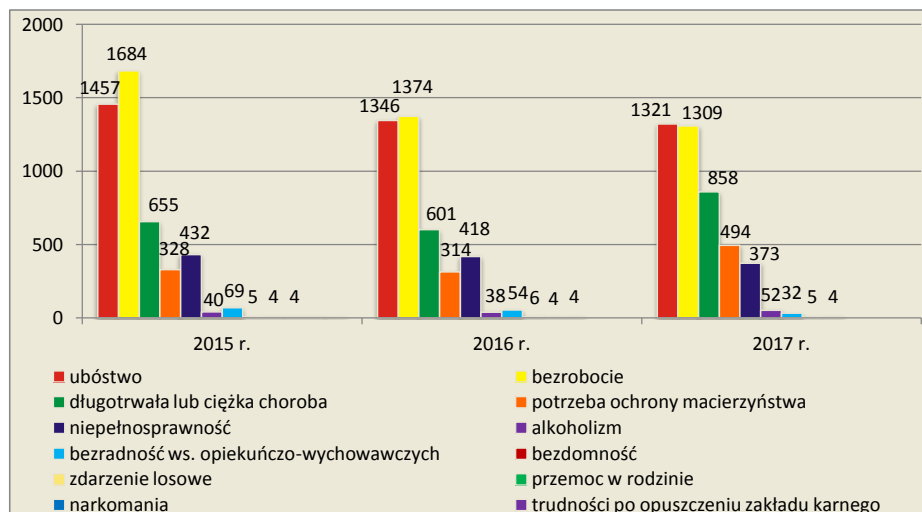
Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2015-2017 dominującymi powodami przyznania świadczeń pomocy społecznej były ogólnie rozumiane ubóstwo i bezrobocie. Liczne grupy stanowiły również rodziny dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą oraz niepełnosprawnością. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Wykres 28. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2015-2017 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku.

W latach 2016-2017 roku, w stosunku do roku 2015, znacznie zmniejszyła się liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u z głównych powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, tj. ubóstwa (z 1.457 w 2015 r. do 1.321 w 2017 r.) oraz bezrobocia (z 1.684 w 2015 r. do 1.309 w 2017 r.). Zmniejszyła się również liczba beneficjentów pobierających świadczenia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (z 69 w 2015 r. do 32 w 2017 r.). Jednocześnie w 2017 roku, w stosunku do roku poprzedniego, wzrosła liczba osób w rodzinach objętych wsparciem z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (655 w 2015 r., 601 w 2016 r., 858 w 2017 r.), niepełnosprawności (328 w 2015 r., 314 w 2016 r., 373 w 2017 r.).

r.), wymagających ochrony macierzyństwa (328 w 2015 r., 418 w 2016 r., 494 w 2017 r.) oraz dotkniętych alkoholizmem (40 w 2015 r., 38 w 2016 r., 52 w 2017 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2015-2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2015-2017

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2015 r.	2016 r.	2017 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
pieniężne	zasiłek stały	111	109	116	1.043	1.107	1.076
	zasiłek okresowy	463	383	299	2.732	2.038	1.394
	zasiłek celowy	431	362	304	X	X	X
	w tym: zasiłek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	392	299	261	1.755	1.527	1.372
niepieniężne	posiłek	434	404	362	57.019	56.067	51.082
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	434	404	362	57.019	56.067	51.082
	schronienie	0	0	0	0	0	0
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	1	1	0	1	1	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	12	10	9	116	98	105
usługi	usługi opiekuńcze	8	11	11	6.028	6.037	6.306
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	0	0	0	X	X	X
	praca socjalna	642*	522*	437*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0	0	0	X	X	X
	kontrakt socjalny	0	0	3	X	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X

wspieranie rodziny i piecza zastępcza	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	9*(1)	21*(2)	26 (2)*	X	X	X
	odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w zł)	51.090	64.120	71.951	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2015-2017 były zasiłek okresowy. Przysługuje on w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W analizowanym okresie liczba osób, które z niego skorzystały, systematycznie malała (z 463 w 2015 r. do 299 w 2017 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W analizowanym okresie liczba osób objętych posiłkiem zmniejszała się z roku na rok (z 434 w 2015 r. do 362 w 2017 r.).

Ośrodek współpracuje z Bankiem Żywności w zakresie dystrybucji artykułów spożywczych dla osób najbardziej potrzebujących w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym. W 2017 roku pomocą żywnościową w ramach programu objęto 2.383 osoby z terenu gminy, którym przekazano ponad 40 ton żywności (m.in. następujące produkty: makaron, ryż, mleko, ser żółty, olej, cukier, konserwy mięsne i warzywne). Ponadto dla osób korzystających z pomocy żywnościowej w ramach tego Programu zorganizowano warsztaty kulinarne edukujące w zakresie wartości odżywczych poszczególnych produktów i niemarnowania jedzenia (wzięto w nich udział 68 osób).

Ważną formą wsparcia niepieniężnego było również pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. W latach 2015-2017 liczba osób, które objęto tą formą wsparcia, nieznacznie spadała (12 w 2015 r., 10 w 2016 r., 9 w 2017 r.).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Prowadzona w gminie praca socjalna obejmowała wszelkiego rodzaju poradnictwo oraz pomoc w prawidłowym załatwieniu konkretnych, trudnych spraw życiowych beneficjentów. W latach 2015-2017 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, zmniejszała się z roku na rok (z 642 w 2015 r. do 437 w 2017 r.).

Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej zatrudniając asystentów rodziny oraz ponosząc odpłatność za pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej. Asystenci rodziny (1 w 2015 r. i 2 w latach 2016-2017) podejmowali działania skierowane zarówno do rodziców, jak i dzieci z rodzin objętych opieką. Zajmowali się m.in. pedagogizacją rodziców dotyczącą prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi, działaniami w celu odbudowy więzi rodzinnych, poradnictwem i treningami w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, działaniami edukacyjnymi i reedukacyjnymi wobec dzieci oraz stymulującymi ich prawidłowy rozwój emocjonalny i wyrabiającymi właściwe postawy prospołeczne. W efekcie pracy asystentów rodziny w 2017 roku 59 dzieci pozostało w środowisku rodzinnym, a 1 dziecko powróciło z rodziny zastępczej do biologicznej.

Wysokość odpłatności gminy za pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej zwiększała się z roku na rok (51.090 zł w 2015 r., 64.120 zł w 2016 r., 71.951 zł w 2017 r.). W 2015 roku w pieczy zastępczej przebywało 12 dzieci, rok później 15 dzieci (8 w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 3 w rodzinnym domu dziecka, po 2 w niezawodowej rodzinie zastępczej i w wielofunkcyjnej placówce pomocy rodzinie, z kolei w 2017 roku 16 dzieci (9 w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 3 w rodzinnym domu dziecka, 2 w niezawodowej rodzinie zastępczej oraz po 1 w zawodowej rodzinie zastępczej i w wielofunkcyjnej placówce pomocy rodzinie).

W analizowanym okresie GOPS realizował też zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego

swoich pracowników. Głównym celem działalności Zespołu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie. W 2017 roku odbyło się 6 posiedzeń Zespołu, a jego członkowie uczestniczyli w 69 posiedzeniach grup roboczych. Zespół prowadził 18 procedur „Niebieskie Karty” (w 1 przypadku uznał brak zasadności podejmowania działań), a jego pomocą objętych zostało ogółem 57 osób – 25 kobiet i 32 mężczyzn (w tym 12 dzieci).

W latach 2015-2017 w gminie wypłacano również stypendia szkolne i zasiłki szkolne. Najczęściej wsparcie te kierowane jest do dzieci pochodzących z rodzin ubogich lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. dotkniętych bezrobociem, i służy zmniejszeniu różnic w dostępie do edukacji. W latach 2016-2017 liczba osób nimi objętych była niższa niż w 2015 roku (325 w 2015 r., po 216 w latach 2016-2017), a kwota udzielonych świadczeń zmniejszała się z roku na rok (299.926 zł w 2015 r., 269.781 zł w 2016 r., 199.627 zł w 2017 r.).

W gminie realizowany jest także rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się GOPS, który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny. W 2015 roku wydano 210 kart, rok później 303 karty, a w 2017 roku 229 kart.

Od 2016 roku GOPS rozpoczął realizację zadania wynikającego z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci. W 2017 roku przyznano świadczenia dla 605 rodzin, a liczba świadczeń wypłacanych w miesiącu wyniosła 1.005, w tym 434 na pierwsze dziecko.

W ramach realizowanych zadań GOPS przyznawał również świadczenia rodzinne. W latach 2016-2017 ogólna liczba udzielonych świadczeń była wyższa niż w 2015 roku (19.605 w 2015 r., 20.832 w 2016 r., 20.656 w 2017 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (15.053 w 2015 r., 15.972 w 2016 r., 15.872 w 2017 r.). Jednocześnie z roku na rok spadała liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych (3.750 w 2015 r., 3.613 w 2016 r., 3.552 w 2017 r.) i świadczeń pielęgnacyjnych (454 w 2015 r., 406 w 2016 r., 378 w 2017 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	15.053	15.972	15.872
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	3.750	3.613	3.552
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	454	406	378
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego			
liczba świadczeń	0	X	X
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	290	341	304
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	58	89	72
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	X	411	478
ogółem			
liczba świadczeń	19.605	20.832	20.656
zasiłek dla opiekunów			
liczba świadczeń	14	126	87

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku.

W analizowanym okresie Ośrodek przyznawał również zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2015-2017 GOPS przyznał odpowiednio 14, 126 i 87 takich zasiłków na kwotę odpowiednio 78.728, 65.520 i 44.628 zł.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy (od 2013 roku) GOPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne. Liczba tych składek i ich wartość ulegały wahaniom (997 na kwotę 173.494 zł w 2015 r., 1.066 na kwotę 179.224 zł w 2016 r., 916 na kwotę 171.807 zł w 2017 r.).

Kolejną formę pomocy udzielanej przez Ośrodek stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej

w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2015-2017 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była na zbliżonym poziomie (73 w 2015 r., 77 w 2016 r., 75 w 2017 r.), natomiast liczba wypłaconych świadczeń zmniejszała się z roku na rok (z 1.533 w 2015 r. do 1.379 w 2017 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	73	77	75
liczba wypłaconych świadczeń	1.533	1.450	1.379
łącznie kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	621.590	595.385	567.539

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Szczecinek, obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonują: Środowiskowy Dom Samopomocy w 2 punktach – w Turowie i Gwdzie Wielkiej, a także 2 schroniska dla osób bezdomnych – w Brodźcach i Gałowie – obydwie prowadzone przez Stowarzyszenie „Pro Bono” Pomoc Uzależnionym i Nieuleczalnie Chorym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Instytucje wsparcia w gminie

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług, kategoria klienta oraz propozycje w zakresie rozwoju instytucji
Środowiskowy Dom Samopomocy: – w Turowie, Turowo 78, 78-400 Szczecinek, – w Gwdzie Wielkiej, ul. Polna 21, 78-422 Gwda Wielka.	Zakres oferowanych usług: wsparcie dzienne mające na celu utrzymanie w środowisku zamieszkania oraz podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych im do możliwie najbardziej samodzielnego życia (m.in. terapia zajęciowa). Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne intelektualnie, chore psychicznie, z autyzmem i głęboką wieloraką niepełnosprawnością.
Schronisko dla Bezdomnych w Brodźcach, Brodźce 1, 78-400 Szczecinek.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne, osoby przewlekłe chore lub osoby w podeszłym wieku.

Schronisko dla Bezdomnych w Gałowie , Gałowo 24, 78-400 Szczecinek.	Zakres oferowanych usług: zapewnienie schronienia i gorących posiłków. Kategoria klienta: osoby bezdomne i przewlekle chore. Potrzeby w zakresie rozwoju instytucji: standaryzacja usług.
--	--

Źródło danych: Urząd Gminy Szczecinek.

Mieszkańcy gminy mają również możliwość korzystania z oferty instytucji wsparcia działających w mieście Szczecinek, na terenie powiatu szczecineckiego i okolicznych. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji oraz podmiot prowadzący	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku , ul. Wiatraczna 1, 78-400 Szczecinek.	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej, pieczy zastępczej, w szczególności poradnictwo prawne, interwencje, mediacje, pomoc w załatwianiu formalności, kierowanie do placówek pomocy społecznej, nadzór nad placówkami. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu – w szczególności osoby niepełnosprawne, rodziny zastępcze, mieszkańcy domów pomocy społecznej, osoby w kryzysie, uchodźcy, kadra pomocy społecznej.
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Szczecinku , ul. Wiatraczna 1, 78-400 Szczecinek.	Zakres oferowanych usług: wsparcie psychologiczne, terapia, porady prawne. Kategoria klienta: osoby dotknięte przemocą i sprawcy przemocy.
Dom Pomocy Społecznej w Bornem Sulinowie , ul. Szpitalna 5, 78-449 Borne Sulinowo.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby starsze i niepełnosprawne.
Dom Pomocy Społecznej w Białogardzie , ul. Św. Brata Alberta 1, 78-200 Białogard.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby starsze i niepełnosprawne.
Dom Pomocy Społecznej w Żydowie , Żydowo 12, 76-010 Polanów.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby starsze i niepełnosprawne.
Dom Pomocy Społecznej w Nowych Bielicach , Nowe Bielice 2-3, 76-039 Biesiekierz.	Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby starsze i niepełnosprawne.

<p>Środowiskowy Dom Samopomocy „Walentynka” w Szczecinku, ul. Wodociągowa 6a, 78-400 Szczecinek.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: wsparcie dzienne mające na celu ich utrzymanie w środowisku zamieszkania oraz podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych im do możliwie najbardziej samodzielnego życia (m.in. terapia zajęciowa). Kategoria klienta: wsparcie i rehabilitacja osób niepełnosprawnych, terapia zajęciowa.</p>
<p>Punkt Konsultacyjny ds. przemocy domowej w Szczecinku, ul. 1 Maja 12, 78-400 Szczecinek.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: poradnictwo specjalistyczne. Kategoria klienta: osoby dotknięte przemocą.</p>
<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Szczecinku, ul. Wiatraczna 1, 78-400 Szczecinek.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: pomoc psychologiczno-pedagogiczna i logopedyczna dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych; diagnozowanie potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży. Kategoria klienta: dzieci i młodzież oraz ich rodzice i nauczyciele.</p>
<p>Nieodpłatny Punkt Wsparcia Psychologicznego w Szczecinku, ul. Warcisława IV 3, 78-400 Szczecinek.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: pomoc i wsparcie psychologiczne, psychoterapia, konsultacje specjalistyczne. Kategoria klienta: młodzież i osoby dorosłe z problemami, osoby narażone na wykluczenie społeczne.</p>
<p>Schronisko dla Osób Bezdomnych w Białym Borze, Linowo 8, 78-425 Biały Bór.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: schronienie i ciepły posiłek. Kategoria klienta: osoby starsze i bezdomne.</p>
<p>Dom dla Bezdomnych „Oaza” w Przeradzu, Przeradz 63, 78-450 Grzmiąca.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: schronienie i ciepły posiłek. Kategoria klienta: osoby bezdomne.</p>
<p>Placówka Terapeutyczna Jaś i Małgosia w Szczecinku, ul. Bohaterów Warszawy 31-35, 78-400 Szczecinek.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dzieci. Kategoria klienta: dzieci do osiągnięcia wieku szkolnego.</p>
<p>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Salus” w Szczecinku, ul. T. Kościuszki 38c, 78-400 Szczecinek.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: leczenie psychiatryczne, leczenie nerwic. Kategoria klienta: osoby chore psychicznie.</p>
<p>Klub Abstynenta „Bartek” w Szczecinku, ul. Wł. Bartoszewskiego 12, 78-400 Szczecinek.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin. Kategoria klienta: osoby uzależnione i współuzależnione.</p>
<p>„Patronka” Sp. z o.o. w Szczecinku, ul. J. Lelewela 11, 78-400 Szczecinek.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: diagnoza i terapia uzależnień. Kategoria klienta: osoby uzależnione i współuzależnione.</p>

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku.

Mieszkańcy gminy korzystają również z oferty pomocowej organizacji pozarządowych i Kościoła, które oferują im m.in. informacje o pomocy rzeczowej i usługowej (Szczecinecki Telefon Miłosierdzia), pomoc rzeczową, finansową i prawną (Szczecinecka Fundacja na Rzecz

Osób Poszkodowanych w Wypadkach Komunikacyjnych), pomoc w pisaniu pism urzędowych i bezpłatny dostęp do komputera (Fundacja Miłosierdzie i Wiedza) oraz ogłoszenia o różnych formach pomocy (Szczecineckie Forum Pomocy).

12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W gminie Szczecinek funkcjonuje ponad 40 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiada uchwalany corocznie program współpracy Gminy Szczecinek z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 16. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	Stowarzyszenie „Droga” Turowo , Turowo 78, 78-400 Szczecinek.	Wspieranie osób niepełnosprawnych w gminie, działalność na rzecz społeczności lokalnej Turowa.
2.	Stowarzyszenie Aktywnych Wierzchowo , Wierzchowo 11a/4, 78-411 Wierzchowo.	Działalność na rzecz lokalnej społeczności, integracja i wspieranie mieszkańców.

3.	Stowarzyszenie Przyjaciół Kusowa , Kusowo 21, 78-400 Kusowo.	Działalność na rzecz lokalnej społeczności, integracja i wspieranie mieszkańców.
4.	Fundacja „Nasz Drawień” , Drawień 2, 78-400 Szczecinek.	Działalność na rzecz lokalnej społeczności Drawienia, kultywowanie tradycji, przywracanie świetności miejscom historycznym.
5.	Stowarzyszenie „Siła Młodych Wilków” , Wilcze Łaski 45, 78-400 Szczecinek.	Działalność na rzecz lokalnej społeczności, integracja i wspieranie mieszkańców.
6.	Fundacja „Pałac von Bonin” , Wilcze Łaski 64, 78-400 Szczecinek.	Działalność na rzecz renowacji i utrzymania Zespołu Pałacowo-Parkowego w Wilczych Łaskach.
7.	Stowarzyszenie Kobiet Wilcze Łaski , Wilcze Łaski 17, 78-400 Szczecinek.	Działalność na rzecz lokalnej społeczności, wspieranie działań kulturalnych na terenie gminy.
8.	Stowarzyszenie „Turowianki” , Turowo 60, 78-400 Szczecinek.	Działalność na rzecz środowiska wiejskiego, integracja społeczności lokalnej.
9.	Stowarzyszenie Patronackie Kościoła „Iwikus” , Kusowo 15, 78-400 Szczecinek.	Gromadzenie środków na remont kościoła w Kusowie.
10.	Fundacja „Nasza Gmina” , Dąlcino 33, 78-400 Szczecinek.	Działalność na rzecz lokalnej społeczności.
11.	Stowarzyszenie Partnerstwo Gwdy , Gwda Mała 30, 78-400 Szczecinek.	Propagowanie idei współpracy i partnerstwa wśród mieszkańców wsi.
12.	Stowarzyszenie Wspierania Rolnictwa Biologiczno-Dynamicznego Janowo , Janowo 8, 78-400 Janowo.	Działalność naukowa i naukowo-badawcza w dziedzinie rolnictwa biologiczno-dynamicznego, działalność oświatowa w zakresie szkolnictwa rolniczego, prowadzenie poradnictwa w zakresie racjonalnej gospodarki rolnej, popularyzacja zasad ochrony środowiska naturalnego.
13.	Fundacja Rodzinna , 78-400 Wągorodno.	Organizowanie samopomocowego domu rencisty i emeryta, zacieśnianie więzi międzyludzkich.
14.	Stowarzyszenie Kacko , Wierzchowo 81, 78-411 Wierzchowo.	Działalność na rzecz uatrakcyjnienia miejscowości Wierzchowo oraz aktywizacji mieszkańców.
15.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Zachodniopomorskich Miejscowości Gwda Wielka i Gwda Mała „Partner – Gwda” , ul. Polna 21, 78-422 Gwda Wielka.	Działalność na rzecz rozwoju lokalnego.
16.	Fundacja Brata Alberta Skotniki , Skotniki 1, 78-400 Skotniki.	Wspieranie wychowywania dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych
17.	Stowarzyszenie Lipowy Dwór , Lipnica 1a, 78-400 Lipnica.	kontynuowanie i kultywowanie tradycji jeździeckich, działalność w zakresie nauki, edukacji, upowszechniania wiedzy o jeździectwie i sportach z nim związanych, propagowanie jeździectwa oraz sportów konnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, organizowanie zawodów jeździeckich.

18.	Stowarzyszenie „Koni Mój Przyjaciel” , Marcelin 30c, 78-422 Marcelin.	Wychowywanie dzieci i młodzieży poprzez uprawianie sportów konnych, upowszechnianie i popularyzacja sportu jeździeckiego, założenie i rozwój hodowli konia sportowego, działalność na rzecz koni, w tym opieka nad nimi, inicjowanie, rozwijanie i propagowanie różnorodnych form terapii z udziałem koni, promowanie i upowszechnianie turystyki i rekreacji ruchowej oraz aktywnych form wypoczynku w środowisku dorosłych, młodzieży i dzieci.
19.	Stowarzyszenie Cezar , ul. Jeziorna 36, 78-422 Gwda Wielka.	Wzrost aktywności społeczności lokalnej, podnoszenie jakości życia mieszkańców środowiska wiejskiego, przeciwdziałanie uzależnieniom i propagowanie zdrowego stylu życia, wszechstronny rozwój intelektualny i kulturalny oraz wyrównywanie szans dzieci i młodzieży.
20.	Stowarzyszenie Stanica Harcerska Drężno , Drężno 10a, 78-411 Drężno.	Działalność wychowawcza i formacyjna dzieci i młodzieży.
21.	Stowarzyszenie Miłośników Jeziora Wierzchowo , 78-400 Orawka.	Propagowanie i podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska i prowadzenie edukacji w tym zakresie, wykorzystanie naturalnych walorów jeziora Wierzchowo i pozostałych jezior szczecineckich do propagowania zdrowego stylu życia, rekreacji, wypoczynku, turystyki rowerowej i wędkarskiej.
22.	Szwadron Kawalerii Ziemi Szczecineckiej , Lipnica 1a, 78-400 Lipnica.	Kultywowanie tradycji kawalerii polskiej, krzewienie wartości patriotycznych, organizacja, współdziałanie, reprezentacja, udział w uroczystościach z okazji świąt narodowych i o charakterze patriotycznym.
23.	Gminna Akademia Piłkarska Turowo , Turowo 104b, 78-400 Szczecinek.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu, realizacja zadań w zakresie różnych form aktywności fizycznej.
24.	Klub Sportowy Gwda Wielka , ul. Szczecinecka 13, 78-422 Gwda Wielka.	
25.	Gminny Klub Sportowy Grom Turowo , Turowo 27, 78-400 Szczecinek.	
26.	Ludowy Zespół Sportowy Mechanik Turowo , Turowo 107/8, 78-400 Szczecinek.	
27.	Ludowy Zespół Sportowy Smak Pomorski Wilcze Laski , Wilcze Laski 25, 78-400 Szczecinek.	
28.	Ludowy Klub Sportowy Pogoń Wierzchowo , 78-411 Wierzchowo.	

29.	Ludowy Zespół Sportowy Wiarus Żółtnica , ul. Zazdrośna 5, 78-423 Żółtnica.	
30.	Ludowy Zespół Sportowy Sokół Spore , Spore 22, 78-400 Szczecinek.	
31.	Ludowy Zespół Sportowy „Parsęta” , Parsęcko 118, lok. 1, 78-400 Parsęcko.	
32.	Ludowy Zespół Sportowy Błękitni Omulna , 78-400 Omulna.	
33.	Ludowy Zespół Sportowy Trawnik Turowo , Turowo 106, lok. 4, 78-400 Turowo.	
34.	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy Turowo , Turowo 78, 78-400 Turowo.	
35.	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy Żółtnica , ul. Szkolna 13, 78-400 Żółtnica.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży szkolnej.
36.	Uczniowski Klub Sportowy Gwda Wielka , ul. Polna 21, 78-422 Gwda Wielka.	
37.	Towarzyski Klub Kajakowy „Boruta” , Marcelin 29, 78-422 Marcelin.	
38.	Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej w Turowie , Turowo 78, 78-400 Turowo.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu.
39.	Szczecineckie Towarzystwo Narciarskie , ul. Strażacka 9, 78-442 Gwda Wielka.	
40.	Klub Motocyklowy Hell Tur – Kraina Szczecinecka , Turowo 107, lok. 7, 78-400 Turowo.	
41.	Ochotnicza Straż Pożarna w Drężnie , Drężno 1, 78-400 Drężno.	
42.	Ochotnicza Straż Pożarna w Żółtnicy , 78-400 Żółtnica.	Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, uczestnictwo w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.
43.	Ochotnicza Straż Pożarna w Parsęcku , 78-400 Parsęcko.	
44.	Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzchowie , Wierzchowo 22, 78-411 Wierzchowo.	
45.	Ochotnicza Straż Pożarna w Wilczych Laskach , Wilcze Laski 14, 78-400 Wilcze Laski.	
46.	Ochotnicza Straż Pożarna w Gwdzie Wielkiej , ul. Strażacka 1, 78-422 Gwda Wielka.	

Źródło danych: Urząd Gminy Szczecinek, www.bazy.ngo.pl

Na terenie gminy działa również Koło Terenowe Turowo Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów (Turowo 102/3), którego zadaniem jest m.in. zabieganie o poprawę warunków życia społeczności emeryckiej i organizowanie spotkań integracyjnych.

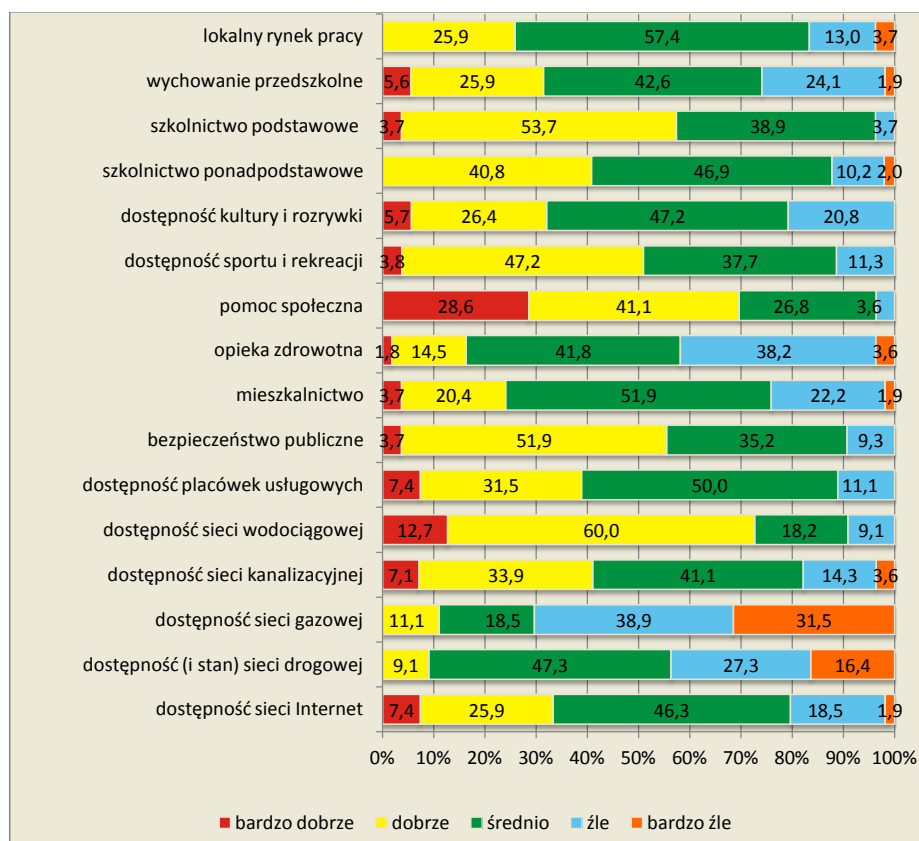
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Szczecinek posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, Zastępcy Wójta Gminy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 56 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 29. Warunki życia w gminie

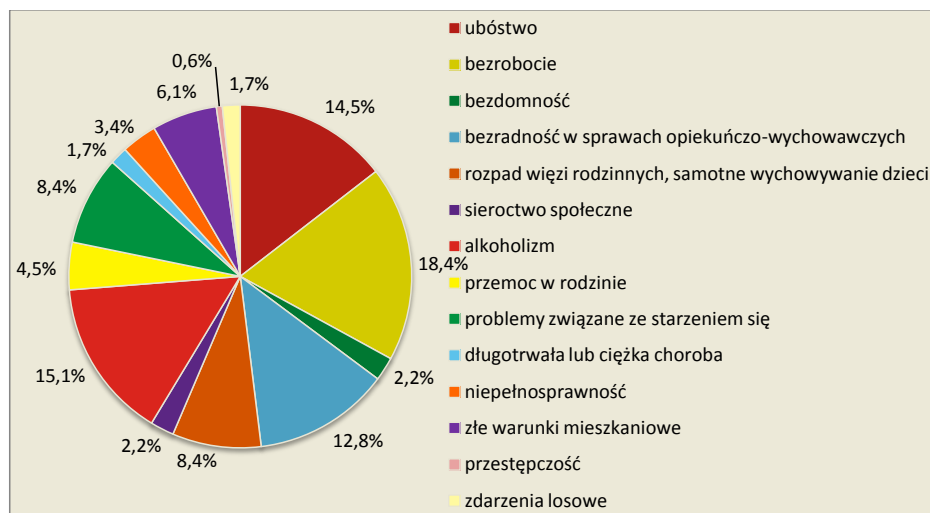
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najwyżej ocenili dostępność sieci wodociągowej (łącznie 72,7% ocen dobrych i bardzo dobrych), pomoc społeczną (w sumie 69,7% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz dostępność szkolnictwa podstawowego (łącznie 54,3% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najniżej ankietowani ocenili dostępność sieci gazowej (w sumie 70,4% ocen złych i bardzo złych), dostępność (i stan) sieci drogowej (łącznie 43,7% ocen złych i bardzo złych) oraz dostęp do opieki zdrowotnej (w sumie 41,8% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 30. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

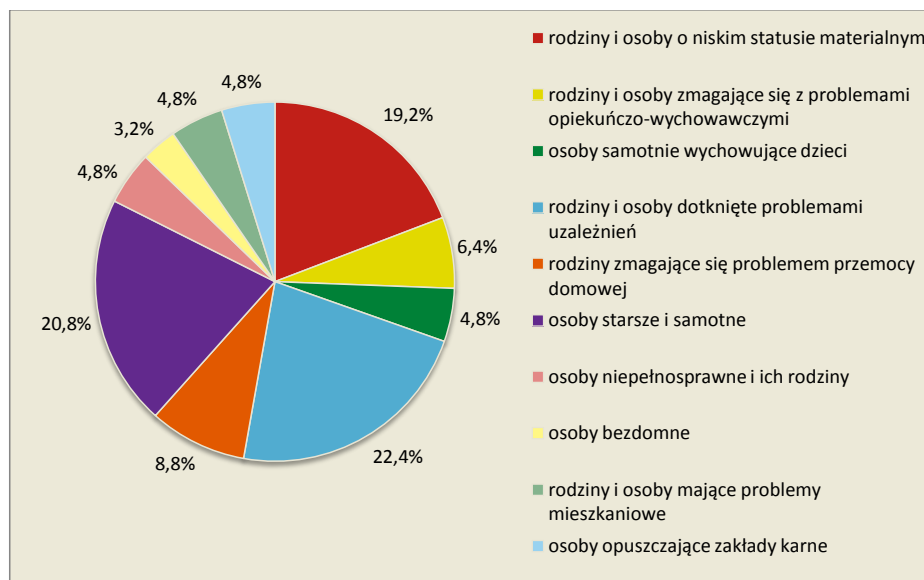

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotykają mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (18,4%), alkoholizm (15,1%), ubóstwo (14,5%), a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz zaniedbanie dzieci (12,8%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

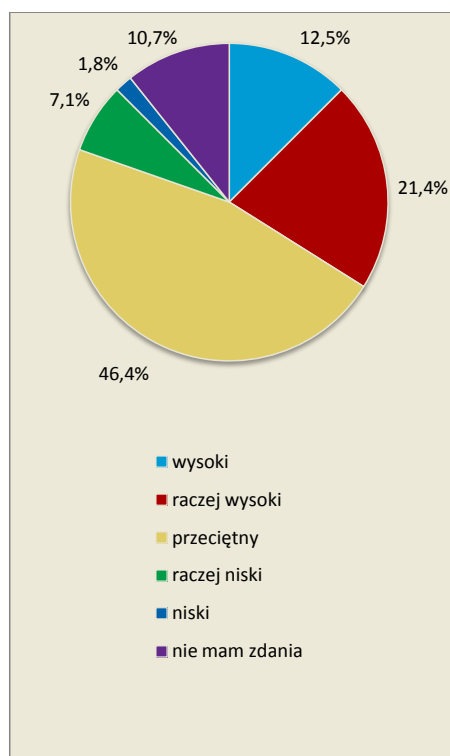

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

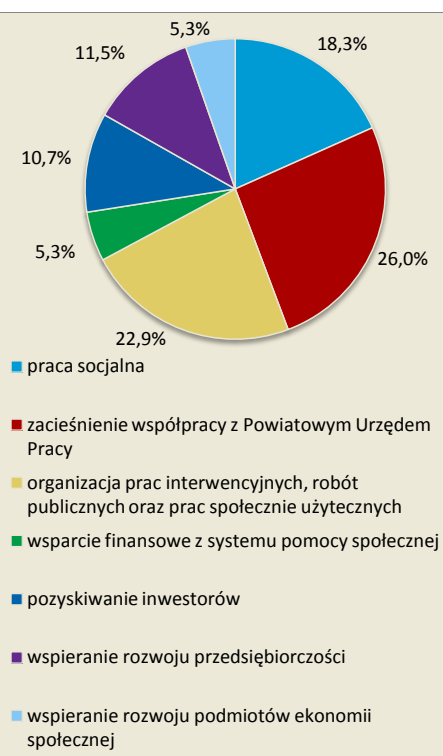
Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (22,4%), osoby starsze i samotne (20,8%) oraz rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (19,2%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 32. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

Wykres 33. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

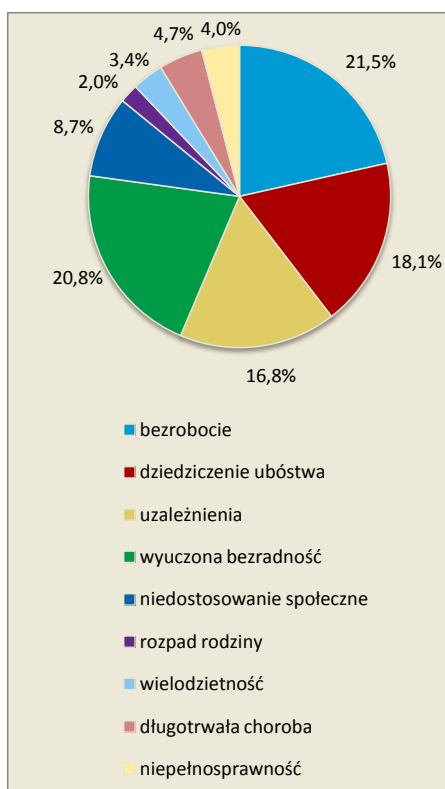
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii 46,4% ankietowanych poziom bezrobocia w gminie jest przeciętny. Jednocześnie łącznie 33,9% badanych uznało go za raczej wysoki lub wysoki, a w sumie 8,9% za raczej niski lub niski.

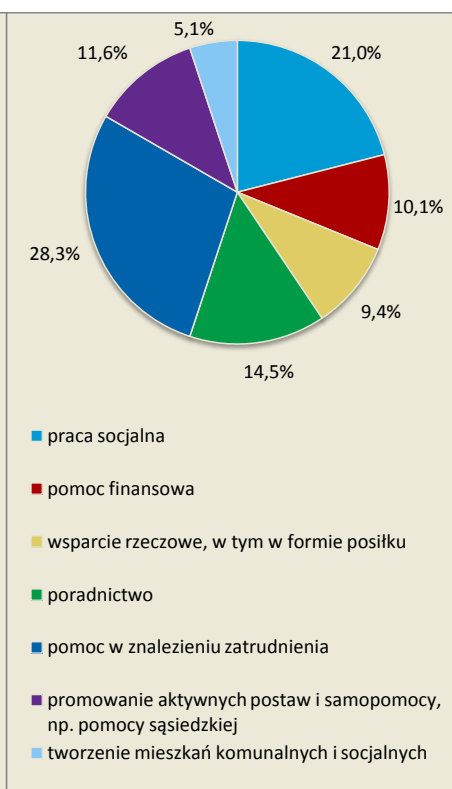
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń) zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (26%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (22,9%) oraz prowadzenie pracy socjalnej (18,3%).

W odpowiedzi na następujące pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 34. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 35. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

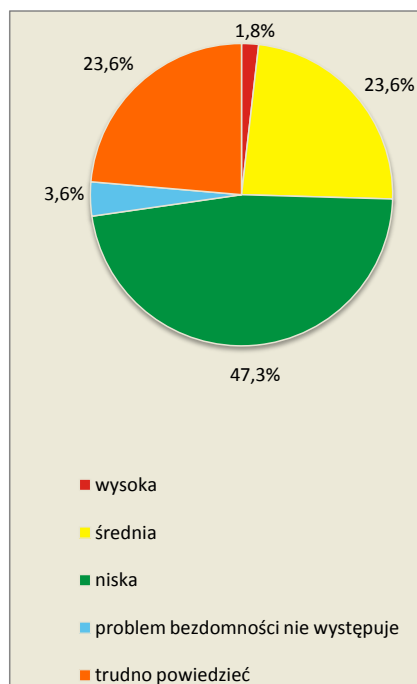
Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali bezrobocie (21,5%), wyuczoną bezradność (20,8%), dziedziczenie ubóstwa (18,1%) oraz uzależnienia (16,8%).

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (28,3%) i prowadzić pracę socjalną (21%). Duże znaczenie przywiązywali również do świadczenia

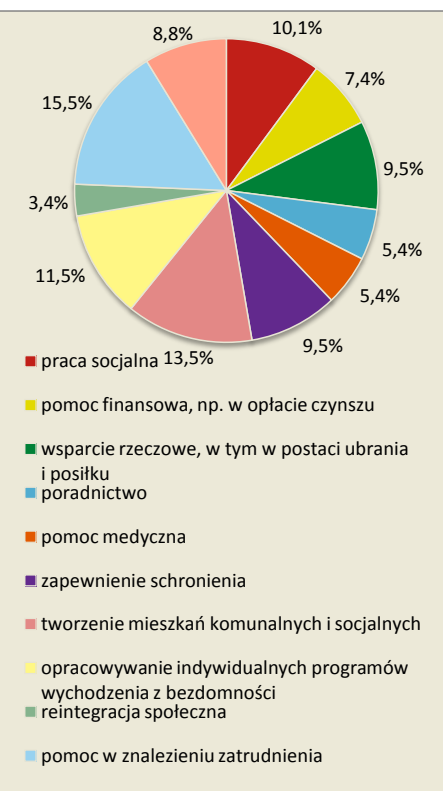
poradnictwa (14,5%), promowania aktywnych postaw i samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej (11,6%), oraz udzielania pomocy finansowej (10,1%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 36. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 37. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

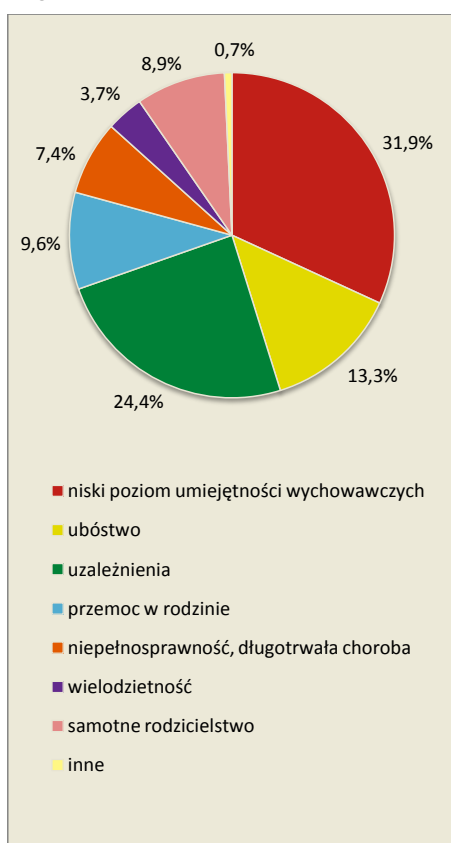
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Blisko połowa respondentów (47,3%) stwierdziła, że skala problemu bezdomności w gminie jest niska. Jednocześnie prawie co czwarty ankietowany (23,6%) przyznał, że jest ona średnia i taka sama grupa badanych nie miała zdania w tej sprawie.

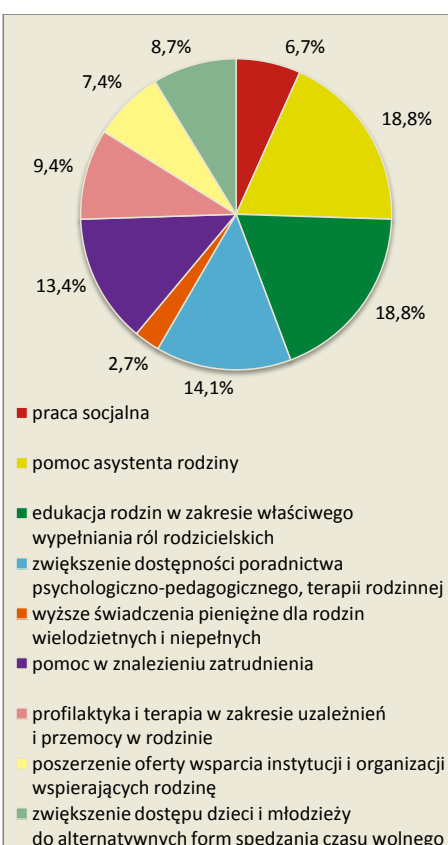
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (15,5%), tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych (13,5%), opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (11,5%) oraz prowadzenie pracy socjalnej (10,1%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 38. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 39. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

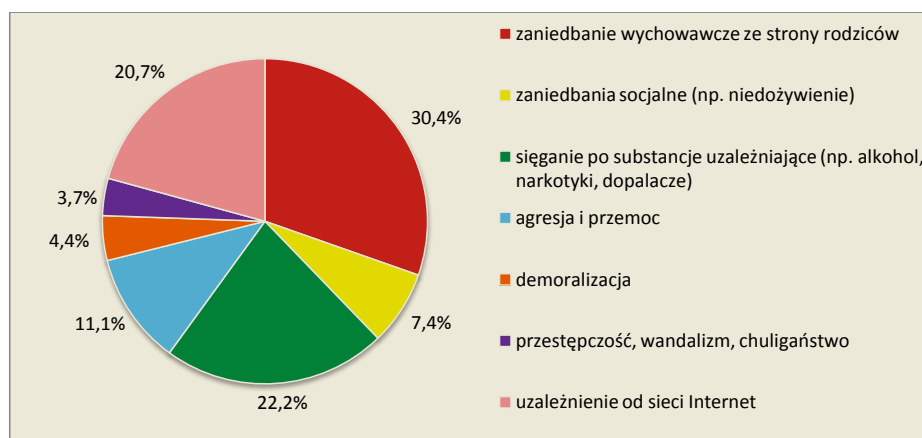
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są niski poziom umiejętności wychowawczych (31,9%), uzależnienia (24,4%) oraz ubóstwo (13,3%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali zapewnienie pomocy ze strony asystenta rodziny, edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich (po 18,8%), zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (14,1%) oraz udzielanie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (13,4%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 40. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

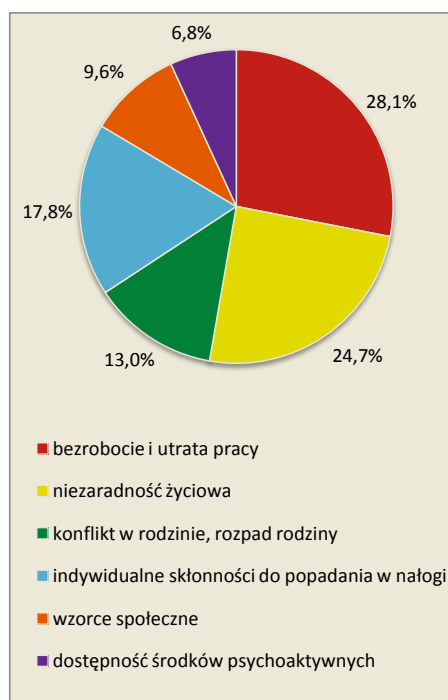
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (30,4%), sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (22,2%), oraz uzależnienie od sieci Internet (20,7%).

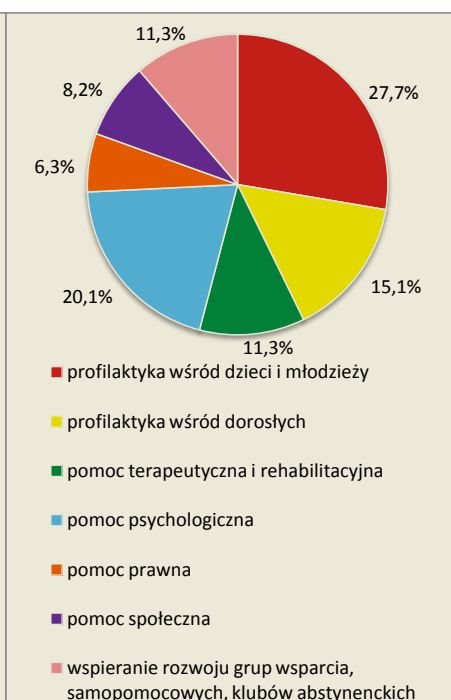
W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie

powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 41. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 42. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli bezrobocie i utratę pracy (28,1%), niezaradność życiową (24,7%), indywidualne skłonności do popadania w nałogi (17,8%) oraz konflikt w rodzinie i rozpad rodziny (13%).

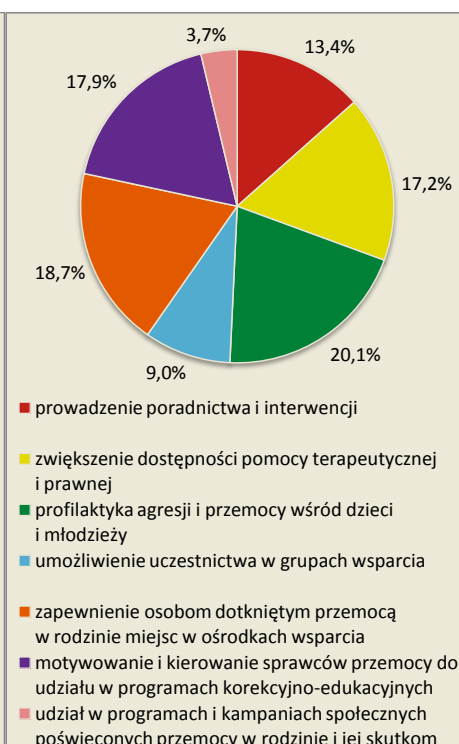
Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (27,7%) oraz dorosłych (15,1%), a także zapewnieniu dostępu do pomocy psychologicznej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (np. AA i Al-Anon) i klubów abstynenckich (po 11,3%).

Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 43. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 44. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

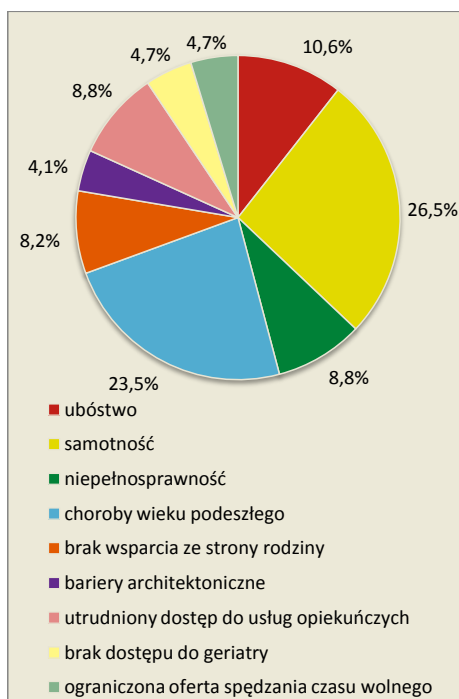
Nieznaczna większość ankietowanych (łącznie 51%) stwierdziła, że zna przypadki przemocy w rodzinie w gminie lub o nich słyszała. Odmiennego zdania było w sumie 49% badanych.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (20,1%), zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (18,7%),

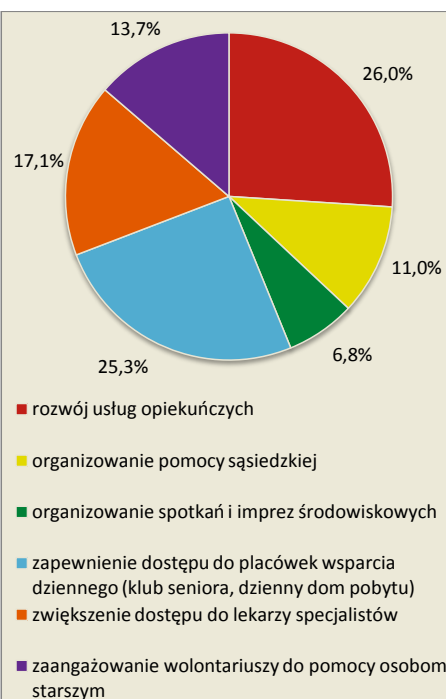
motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-educacyjnych (17,9%) oraz zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (17,2%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 45. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 46. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

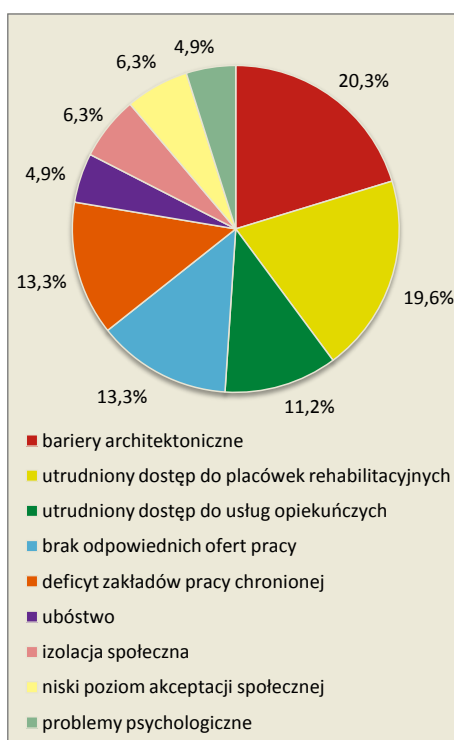
W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są samotność (26,5%) i choroby wieku podeszłego (23,5%).

Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: rozwój usług opiekuńczych (26%), zapewnienie szerszego dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu;

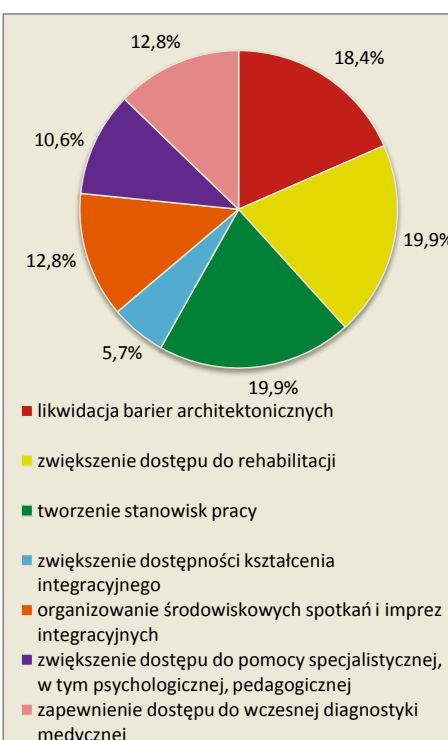
25,3%), zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (17,1%) oraz zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (13,7%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 47. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 48. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

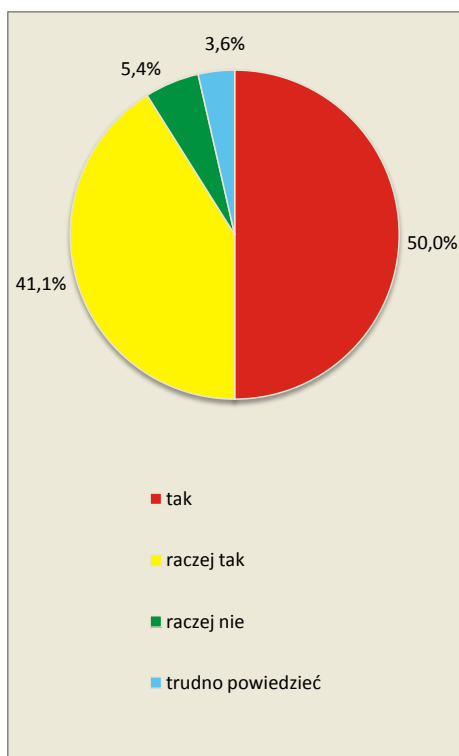
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: bariery architektoniczne (20,3%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (19,6%), a także brak odpowiednich ofert pracy oraz deficyt zakładów pracy chronionej (po 13,3%).

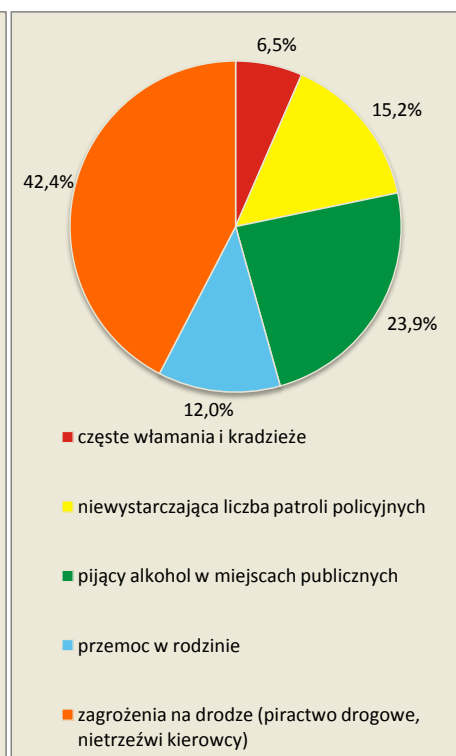
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępu do rehabilitacji, tworzeniu stanowisk pracy (po 19,9%) i likwidowaniu barier architektonicznych (18,4%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 49. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

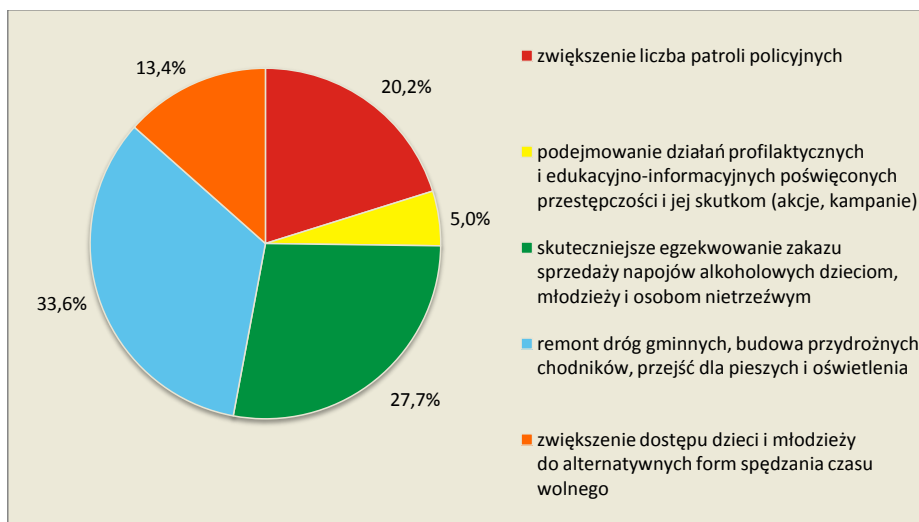

Wykres 50. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 51. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość badanych (łącznie 91,1%) stwierdziła, że czuje się bezpiecznie bądź raczej bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmiennego zdania było jedynie 9% ankietowanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 42,4%), osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (23,9%) oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (15,2%).

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (33,6%), skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (27,7%) oraz zwiększenie liczby patroli policyjnych (20,2%).

14. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Na potrzeby niniejszego dokumentu analiza została przeprowadzona w następujących obszarach: 1. Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność, 2. Rodzina, dzieci i młodzież, 3. Uzależnienia i przemoc w rodzinie, 4. Starość i niepełnosprawność, 5. Kapitał społeczny i aktywność obywatelska.

Obszar: Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ położenie gminy w sąsiedztwie dużego miasta ▪ walory turystyczno-rekreacyjne ▪ dobre warunki do rozwoju rolnictwa ▪ podejmowanie, przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, skutecznych działań na rzecz osób pozostających bez pracy, np. upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, organizowanie prac społecznie użytecznych ▪ zachęcanie inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy ▪ diagnozowanie problemu bezdomności; informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy oraz zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zbyt mała liczba miejsc pracy ▪ niewielka liczba dużych zakładów pracy ▪ zbyt mała liczba terenów inwestycyjnych ▪ niewystarczająca promocja gminy ▪ trudne warunki do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości ▪ niskie dochody mieszkańców ▪ niska skala działań służących pozyskaniu środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych, w tym socjalnych ▪ deficyt podmiotów ekonomii społecznej

<ul style="list-style-type: none"> ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost znaczenia wykształcenia ▪ wzrost aktywności osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy ▪ aktywna promocja gminy i jej walorów ▪ przyciąganie nowych inwestorów ▪ promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy ▪ rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw ▪ rozwój turystyki, w tym agroturystyki, oraz infrastruktury turystycznej ▪ zwiększenie absorpcji środków zewnętrznych (w tym unijnych) na rozszerzenie działań aktywizujących i wspierających zatrudnienie oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu ▪ dostęp do europejskich rynków pracy ▪ wzrost społecznej akceptacji osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zjawisko dziedziczenia bezrobocia ▪ niewielki potencjał inwestorów w regionie ▪ stosunkowo słaba aktywność małych i średnich przedsiębiorców ▪ spadek aktywności zawodowej w wyniku Programu „Rodzina 500 plus” ▪ bierna i roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej ▪ zjawisko nielegalnego zatrudnienia; niechęć osób oficjalnie bezrobotnych do podjęcia legalnego zatrudnienia ▪ spadek opłacalności produkcji rolnej ▪ ograniczona możliwość znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ migracja zarobkowa osób w wieku produkcyjnym, w tym ludzi młodych i wykształconych, do większych ośrodków

Obszar: Rodzina, dzieci i młodzież

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ istnienie warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ wsparcie ze strony asystenta rodziny ▪ zapewnianie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego ▪ odpowiednia dostępność szkolnictwa podstawowego ▪ zapewnianie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego ▪ stosunkowo duża liczba organizowanych imprez cyklicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ brak opieki nad dziećmi do lat 3. ▪ niedostateczny dostęp do opieki przedszkolnej ▪ niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ stosunkowo niewielka liczba miejsc rekreacyjnych ▪ zbyt mała liczba zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży ▪ brak możliwości kontynuowania w gminie

<ul style="list-style-type: none"> ▪ skoordynowane działania instytucji i organizacji wspierających rodziny, dzieci i młodzież ▪ istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży; podejmowanie z nimi współpracy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nauki na poziomie szkolnictwa średniego ▪ niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych, w tym socjalnych ▪ niedostateczny dostęp do opieki medycznej, głównie specjalistycznej ▪ deficyt wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dalsze wsparcie ze strony asystenta rodziny ▪ zmniejszenie skali wykluczenia społecznego dzięki Programowi „Rodzina 500 plus” ▪ rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, oferty oraz infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej ▪ udział w programach i projektach skierowanych do rodzin, dzieci i młodzieży; możliwość pozyskania na nie środków zewnętrznych ▪ wzrost zainteresowania mieszkańców lokalnymi imprezami ▪ propagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców ▪ kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym ▪ osłabienie więzi rodzinnych i rozpad rodzin, m.in. w związku z wyjazdem jednego z rodziców do pracy za granicę ▪ rozpad więzi społecznych ▪ rosnące zagrożenie uzależnieniami i przemocą, w tym wśród dzieci i młodzieży ▪ dalszy odpływ ludzi młodych, wykształconych do jednostek miejskich

Obszar: Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ podejmowanie działań przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespół Interdyscyplinarny ▪ podejmowanie wśród dzieci, młodzieży, rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjno-szkoleniowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczający dostęp rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychospołecznej i prawnej ▪ brak grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie ▪ brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy w rodzinie

<ul style="list-style-type: none"> ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost świadomości społecznej, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli, na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie ▪ rosnące zainteresowanie zdrowym stylem życia ▪ zwiększenie dostępności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ utworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ coraz większa dostępność alkoholu i innych środków psychoaktywnych ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ złe wzorce społeczne, m.in. przyzwolenie społeczne na nadużywanie alkoholu

Obszar: Starość i niepełnosprawność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy ▪ organizowanie usług opiekuńczych ▪ funkcjonowanie w gminie środowiskowego domu samopomocy ▪ udzielanie wsparcia osobom starszym przez rodzinę ▪ upowszechnianie ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy wśród osób niepełnosprawnych ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczająca liczba pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze ▪ brak specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ brak grup wsparcia i placówek wsparcia dziennego działających na rzecz osób starszych ▪ ograniczona skala działań prozdrowotnych ▪ brak bazy rehabilitacyjnej ▪ ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej, w tym opieki geriatrycznej ▪ ograniczone możliwości kontynuowania przez osoby starsze aktywności zawodowej ▪ istnienie barier utrudniających niepełnosprawnym codzienne życie, w tym architektonicznych i komunikacyjnych ▪ brak dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie

	<ul style="list-style-type: none"> deficyt wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> możliwość skorzystania przez osoby starsze z pomocy rodziny dobra dostępność domów pomocy społecznej edukacja społeczna w zakresie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych rozwój usług opiekuńczych i uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych zwiększenie dostępu do rehabilitacji i opieki geriatrycznej możliwość pozyskania ze źródeł zewnętrznych środków finansowych na wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych organizowanie przedsięwzięć środowiskowych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększająca się liczba osób starszych i samotnych niski udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych niezadawalający poziom życia osób starszych i niepełnosprawnych marginalizowanie problemów i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych występowanie zjawiska migracji osób młodych do większych jednostek administracyjnych

Obszar: Kapitał społeczny i aktywność obywatelska

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> dobrze wykwalifikowana, stale podnosząca kwalifikacje i zaangażowana kadra GOPS-u odpowiednia liczba pracowników socjalnych zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych występujących w gminie informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej, m.in. brak placówek wsparcia dla osób starszych niewielka skala działań służących pozyskaniu środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej zbyt niska aktywność społeczna mieszkańców niewielki potencjał organizacji pozarządowych działających w gminie

<ul style="list-style-type: none"> ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej oraz z kościołem 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ w obszarze polityki społecznej ▪ niedostatecznie rozwinięty wolontariat
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostępność szkoleń dla kadry GOPS-u; dalsze podnoszenie kwalifikacji zawodowych ▪ dalsze wsparcie rodzin ze strony asystenta rodziny ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ świadomość roli i potrzeb sektora pomocy społecznej wśród władz gminy ▪ zwiększenie aktywności społecznej – udziału mieszkańców gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych ▪ rozwój sektora pozarządowego i współpracy z należącymi do niego organizacjami ▪ utworzenie wolontariatu w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przeciążenie pracowników GOPS-u zbyt dużą liczbą zadań ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej ▪ skomplikowana procedura aplikowania o środki unijne ▪ wciąż niekorzystny wizerunek sektora pomocy społecznej ▪ bierna postawa świadczeniobiorców w rozwiązywaniu problemów życiowych ▪ roszczeniowa postawa społeczeństwa, w tym odbiorców pomocy społecznej ▪ uzależnienie części mieszkańców od pomocy społecznej

15. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Szczecinek, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- bezrobocie, które mimo spadku w ostatnich latach wciąż należy do najważniejszych problemów społecznych występujących w gminie. Problem ten wymaga kontynuowania działań na rzecz tworzenia w gminie nowych miejsc pracy, m.in. poprzez poprawę warunków do inwestowania na jej terenie, dalsze działania służące pozyskaniu podmiotów tworzących nowe miejsca pracy, wspieranie rozwoju firm już istniejących oraz rolnictwa, a także lepsze wykorzystanie posiadanych przez gminę walorów turystycznych. Osoby pozostające bez pracy, znajdujące się w trudnej

sytuacji materialnej oraz dotknięte lub zagrożone bezdomnością należy zachęcać do aktywnych postaw (poprzez pracę socjalną i poradnictwo), udzielać im pomocy w znalezieniu zatrudnienia przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, propagować wśród nich przedsiębiorczość, a także zwiększyć w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym socjalnych;

- niekorzystne, mimo stabilnej liczby mieszkańców gminy, zmiany demograficzne – systematyczny spadek liczby dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, a także postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej, co zwiększa ryzyko chorób i niepełnosprawności. Zmiany te powodują m.in. potrzebę rozwijania usług opiekuńczych, zwiększenia dostępu do opieki medycznej i rehabilitacji oraz wzbogacania oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych i niepełnosprawnych, w tym tworzenia w gminie placówek wsparcia dziennego dla osób starszych (klubów seniora) oraz rozszerzenia wachlarza środowiskowych przedsięwzięć integracyjnych;
- relatywnie wysoką liczbę rodzin wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, co wymaga m.in. dalszego edukowania rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, zapewnienia opieki dzieciom do lat 3., poszerzenia dostępu do opieki przedszkolnej, poradnictwa specjalistycznego, a w razie potrzeby, wsparcia ze strony asystenta rodziny, tworzenia grup wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci, rozwijania oferty działających w gminie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz zwiększenia ich dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego;
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, m.in. poprzez kontynuowanie działań prozdrowotnych oraz zwiększenie dostępności specjalistycznych usług medycznych, w tym rehabilitacji i opieki geriatrycznej;
- problemy alkoholizmu i przemocy domowej, które powodują m.in. konieczność zintensyfikowania prowadzonej działalności profilaktycznej, zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia, w tym pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej i psychologicznej (m.in. poprzez rozszerzenie oferty funkcjonującego na terenie gminy punktu konsultacyjnego) oraz wspierania ruchu samopomocowego, w tym działań mających

na celu powołanie w gminie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie;

- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez zwiększenie liczby patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością oraz kontynuowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości;
- usprawnianie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz rozwijanie aktywności obywatelskiej, m.in. poprzez doskonalenie służb społecznych, rozwijanie infrastruktury socjalnej, a także rozwijanie i wspieranie sektora pozarządowego działającego w gminie w obszarze polityki społecznej, rozszerzanie z nim współpracy oraz propagowanie wolontariatu.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2018-2027. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

- 1. Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym:** tworzenie w gminie nowych miejsc pracy oraz wspieranie osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej, a także zwiększanie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej.
- 2. Poprawa kondycji rodzin, zapewnienie opieki i tworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży:** wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia, opieki i oferty spędzania czasu wolnego;
- 3. Zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej i wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz utrzymanie bezpieczeństwa publicznego:** zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia, udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności

profilaktycznej w tym zakresie, a także przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

- 4. Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego:** doskonalenie sektora pomocy społecznej, a także rozwijanie i wspieranie sektora pozarządowego oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Szczecinek w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018-2027 jest **poprawa warunków życia w gminie oraz dążenie do integracji społecznej poprzez stwarzanie mieszkańcom możliwości rozwoju oraz skuteczne przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia społecznego**. Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.	Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym
Cele operacyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie w gminie nowych miejsc pracy oraz wspieranie osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej. 2. Zwiększanie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, tworzenie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych. 2. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej, oraz tworzenie warunków do rozwoju handlu i rynku usług. 3. Wspieranie rozwoju działalności gospodarczej w gminie w obszarze turystyki i rekreacji, m.in. poprzez promowanie jej walorów oraz rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystyki. 4. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności, w tym informowanie rolników o możliwościach podniesienia kwalifikacji, skorzystania z doradztwa oraz pozyskania środków finansowych z funduszy unijnych. 5. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz realizowanie programów aktywizacji i integracji osób bezrobotnych. 6. Promowanie wśród bezrobotnych mieszkańców gminy samozatrudnienia oraz udzielanie informacji na temat możliwości

- pozyskania środków finansowych na podjęcie i rozwój działalności gospodarczej.
7. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w gminie, np. klubu integracji społecznej, spółdzielni socjalnej.
 8. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi i ubogimi obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
 9. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
 10. Udzielanie przez GOPS pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.
 11. Udzielanie przez GOPS świadczenia wychowawczego.
 12. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych.
 13. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
 14. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego, zapewnienie dostępu do pomocy specjalistów (w tym terapeutów uzależnień) oraz zapewnienie schronienia, np. przy współpracy z funkcjonującymi na terenie gminy schroniskami.
 15. Poszerzenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie mieszkań socjalnych.
 16. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
 17. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także z Kościołem.

<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej. 2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. 3. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej. 4. Prowadzenie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i niepełnosprawnych. 5. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. przy współpracy z organizacjami pozarządowymi. 6. Utrzymanie, a w razie potrzeby rozszerzenie oferty funkcjonującego w gminie środowiskowego domu samopomocy. 7. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie klubu seniora, a w sprzyjających okolicznościach dziennego domu pobytu. 8. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał. 9. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia. 10. Zwiększenie dostępności usług rehabilitacyjnych w gminie, podejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi w tym zakresie poza gminą. 11. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, placówkami rehabilitacyjnymi, zakładami pracy chronionej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem. 12. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.
<p>Czas realizacji</p>	<p>Lata 2018-2027.</p>
<p>Realizatorzy</p>	<p>Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy w Turowie i Gwdzie Wielkiej, gminne placówki oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.</p>

Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, szkoły ponadpodstawowe spoza gminy, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska, w tym Schroniska dla Bezdomnych w Brodźcach i Gałowie, niepubliczne placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia spoza gminy, w tym Środowiskowy Dom Samopomocy w Szczecinku, placówki świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, w tym Domy Pomocy Społecznej w Bornem, Sulinowie, Białogardzie, Żydowie, Nowych Bielicach, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim, bezdomnym, starszym i niepełnosprawnym, a także Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost liczby miejsc pracy w gminie, ▪ wzrost aktywności gospodarczej w gminie, ▪ większa aktywność zawodowa mieszkańców gminy, ▪ usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, ▪ poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, ▪ łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, ▪ lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, ▪ efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, ▪ wyższy standard świadczonych usług, ▪ lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, ▪ wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.	Poprawa kondycji rodzin, zapewnienie opieki i tworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia, opieki i oferty spędzania czasu wolnego.
Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 2. Utrzymanie, a w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny, w ramach zajęć „Szkola dla rodziców”. 4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej. 5. Tworzenie grup wsparcia dla rodziców zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rodziców samotnych oraz wychowujących dzieci niepełnosprawne. 6. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci. 7. Podjęcie działań w kierunku zwiększenia w gminie dostępu do opieki przedszkolnej oraz zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3. 8. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej spędzanie czasu wolnego oraz rozwój uzdolnień i zainteresowań dzieci i młodzieży, organizowanie wypoczynku. 9. Rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. 10. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych. 11. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka (np. Karty Dużej Rodziny), w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach

	<p>konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.</p> <p>12. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.</p>
Czas realizacji	Lata 2018-2027.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
Partnerzy w realizacji	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Szczecinku, szkoły ponadpodstawowe spoza gminy, niepubliczne placówki ochrony zdrowia, Nieodpłatny Punkt Wsparcia Psychologicznego w Szczecinku, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, organizacje zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, oraz Kościoły, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ▪ poszerzenie wiedzy na temat właściwego wypełniania ról rodzicielskich, ▪ zwiększenie dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, ▪ zapewnienie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. oraz zwiększenie dostępności opieki przedszkolnej, ▪ różnicowanie form spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby osób z nich korzystających, ▪ zwiększenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce.

Cel strategiczny 3.	Zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej i wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz utrzymanie bezpieczeństwa publicznego
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. 2. Udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie. 3. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz usług specjalistycznych, w tym rehabilitacji i opieki geriatrycznej; podjęcie lub wspieranie działań na rzecz utworzenia w gminie kolejnego ośrodka zdrowia. 3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami. 5. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez poszerzenie oferty funkcjonującego w gminie Punktu Konsultacyjnego oraz zacieśnienie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia funkcjonującymi poza gminą, np. w Szczecinku. 2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców i nauczycieli. 3. Wspieranie działań mających na celu utworzenie w gminie grup wsparcia dla osób uzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie. 4. Rozwijanie oferty funkcjonujących w gminie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. 5. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 6. Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego. 7. W razie potrzeby zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Szczecinku oraz ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Białogardzie.

	8. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
Kierunki działań do celu operacyjnego 3.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów. 2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie; zwiększenie częstotliwości patroli w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych. 4. Podjęcie działań w kierunku powołania straży gminnej. 5. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 6. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 7. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.
Czas realizacji	Lata 2018-2027.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
Partnerzy w realizacji	Niepubliczne placówki ochrony zdrowia, szkoły ponadpodstawowe spoza gminy, placówki leczenia uzależnień, w tym „Patronka” Sp. z o.o. Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholizmu w Szczecinku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Szczecinku, ośrodki wsparcia, w tym Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Szczecinku, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Białogardzie, Punkt Konsultacyjny ds. przemocy domowej w Szczecinku, grupy i kluby samopomocowe, w tym Klub Abstynenta „Bartek” w Szczecinku, specjaliści, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym organizacje udzielające pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia, ▪ lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, ▪ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, ▪ lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współ-uzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, ▪ obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie. ▪ ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, ▪ wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków, ▪ bezpieczniejsze drogi.
-----------------------	--

Cel strategiczny 4.	Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie sektora pomocy społecznej. 2. Rozwijanie i wspieranie sektora pozarządowego oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego organizacjami.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadre GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach. 2. Utrzymanie, a w razie potrzeby zwiększenie liczby asystentów rodziny. 3. W razie potrzeby i możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie. 4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy. 5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez rozwijanie strony internetowej GOPS-u. 6. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 2. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania. 3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.

	<p>4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.</p> <p>5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.</p>
Czas realizacji	Lata 2018-2027.
Realizatorzy	Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.
Partnerzy w realizacji	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none">▪ dalsze podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy społecznej,▪ wyższa jakość świadczonych usług,▪ zwiększenie aktywności mieszkańców,▪ zwielokrotnienie inicjatyw społecznych,▪ różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczecinek na lata 2018-2027 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program współpracy Gminy Szczecinek z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert). Wśród obecnie obowiązujących należy wymienić:

- Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej,
- Program „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020”,
- Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020,
- Program Wieloletni „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020,
- Program wspierający powrót osób bezdomnych do społeczności,
- Program „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi”.

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczecinek na lata 2018-2027 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 17. Ramy finansowe strategii w latach 2018-2027

2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
14.314.000 zł	15.025.000 zł	15.771.000 zł	16.554.500 zł	17.377.000 zł
2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.
18.240.800 zł	19.147.800 zł	20.101.000 zł	21.101.000 zł	22.151.000 zł

Źródło danych: Urząd Gminy Szczecinek.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2015-2017.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która

umożliwia ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Wójt Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Cel strategiczny 1.:

- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba gospodarstw agroturystycznych,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,

- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego,
- liczba rodzin objętych świadczeniem wychowawczym,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach środowiskowego domu samopomocy,
- liczba osób korzystających z klubu seniora i/lub dziennego domu pobytu,
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba osób z gminy korzystających z ośrodków wsparcia dziennego poza gminą,
- liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej,
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Cel strategiczny 2.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba grup wsparcia oraz liczba osób objętych w ich ramach pomocą,
- liczba dzieci do lat 3. objętych opieką,
- liczba dzieci objętych opieką przedszkolną,

- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba uczniów objętych stypendiami socjalnymi i zasiłkami szkolnymi,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny.

Cel strategiczny 3.:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego,
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 4.:

- liczba pracowników GOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2015-2017 ...	19
Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie	26
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie	28
Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie	29
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie	30
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych ..	35
Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.....	38
Tabela 8. Przystępność w gminie w 2017 roku	42
Tabela 9. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2017 roku	43
Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2015-2017.....	44
Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2015-2017.....	48
Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2015-2017	52
Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2015-2017	53
Tabela 14. Instytucje wsparcia w gminie.....	53
Tabela 15. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	54
Tabela 16. Organizacje pozarządowe w gminie	56
Tabela 17. Ramy finansowe strategii w latach 2018-2027.....	95

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2015-2017	16
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2015-2017	17
Wykres 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2014-2016	18
Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2015-2017.....	18

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie	20
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2014-2016.....	21
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2016 roku	21
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2014-2016*	22
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2015-2017	22
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie szczecineckim, w województwie zachodniopomorskim i w kraju w latach 2015-2017 (w %).....	23
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2017 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia	24
Wykres 17. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.....	32
Wykres 18. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	32
Wykres 19. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku.....	33
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku	33
Wykres 21. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZOoN w Szczecinku do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2015-2017	34
Wykres 22. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2015-2017	36
Wykres 23. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2015-2017.....	37
Wykres 24. Osoby w gminie, którym w latach 2015-2017 udzielono pomocy i wsparcia	46
Wykres 25. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie ..	46
Wykres 26. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie pieniężne	46
Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie niepieniężne	46
Wykres 28. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2015-2017 (liczba osób w rodzinach)	47
Wykres 29. Warunki życia w gminie	61

Wykres 30. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy	62
Wykres 31. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	63
Wykres 32. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	64
Wykres 33. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?	64
Wykres 34. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	65
Wykres 35. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	65
Wykres 36. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?	66
Wykres 37. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	66
Wykres 38. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	67
Wykres 39. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	67
Wykres 40. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	68
Wykres 41. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	69
Wykres 42. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?	69
Wykres 43. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie	70
Wykres 44. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	70
Wykres 45. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy	71
Wykres 46. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	71
Wykres 47. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy	72
Wykres 48. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?	72
Wykres 49. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?	73
Wykres 50. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie	73
Wykres 51. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	74